Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 11 апрель 1974 йил, пайшанба ◆ № 85 (15.865). ◆ Баҳоси 2 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига мувофиқ тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов 1974 йил 16 июнга белгиланган.

1974 йил 10 апрель куни Москвада, Союзлар уйида СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссиясининг биринчи мажлиси бўлди.

Марказий сайлов комиссиясининг раиси академик П. Н. Федосеев ўзининг кириш нутқида юксак ишонч билдирганликлари учун меҳнаткашлар коллективларига ва жамоат ташкилотларига комиссия аъзолари номидан чуқур миннатдорчилик изҳор этди.

П. Н. Федосеев мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига ўтказиладиган сайлов катта сиёсий воқеа эканлигини таъкидлаб ўтди. Совет кишилари сайловни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси теварагига маҳкам жипслашган ҳолда кутиб олмоқдалар.

Ўтган тўрт йил мобайнида катта тарихий воқеалар рўй берди. КПССнинг XXIV съезди бўлиб ўтди. Съезд совет жамиятини бундан буён ҳам сиёсий ва социал-иқтисодий ривожлантиришнинг аниқ программасини белгилади, ҳозирги босқичда коммунистик қурилиш йўлларини белгилаб берди. Мамлакатимиз халқлари СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигини нишонладилар. Бу юбилей ленинча миллий сиёсат тантанасининг, социалистик миллатлар ва элатлар мустаҳкамланиб бораётган дўстлигининг ёркин намойиши бўлди. Совет Иттифоқининг халқаро аҳволи мустаҳкамланди. «Совуқ уруш»дан кескинликни юмшатиш ва турли ижтимоий тузумдаги давлатлар ўртасида тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш сари бурилиш юз берди.

Совет кишилари партиямизнинг ички ва ташқи сиёсатини маъқулламоқдалар ва актив қўллаб-қувватламоқдалар. Бу сиёсатни амалга оширишга КПСС Марказий Комитети, унинг Сиёсий бюроси ва шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев катта ҳисса қўшганлигини зўр мамнуният билан таъкидламоқдалар.

Ишчилар, колхозчилар, совет зиёлилари коммунистик қурилишнинг барча участкаларида фидокорона меҳнат қилмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларига ва КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатига жавобан мамлакатда тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи, белгиловчи йили топшириқлари ва мажбуриятларини муваффақиятли равишда тўла ва ошириб бажариш учун социалистик мусобақа кенг авж олдирилди.

Сўнгра П. Н. Федосеев Марказий сайлов комиссиясининг вазифаларига батафсил тўхталиб ўтди. У айтдики, мамлакатимизда сайлов — бутун халқ ишидир. Сайловга муваффақиятли тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш кўп жиҳатдан Марказий сайлов комиссияларининг ишига, меҳнаткашлар депутатлари советларининг, жамоат ташкилотларининг ишига боғлиқдир.

Марказий сайлов комиссиясининг мажлисида СССР Олий Советига ўтказиладиган сайловга тайёргарлик масалалари кўриб чиқилди.

СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низомга мувофиқ Марказий сайлов комиссияси сайлов ҳужжатларининг формаларини белгилади. Иттифоқ Советига сайлов учун оқ рангли сайлов бюллетенлари, Иттифоқдош республикадан Миллатлар советига сайлов учун кўк рангли сайлов бюллетенлари ва автоном республикадан, автоном область ва миллий округдан Миллатлар советига сайлов учун пуштиранг сайлов бюллетенлари белгиланди. Комиссия депутатликка номзодларни рўйхатга олиш тўғрисида округ сайлов комиссиясининг протоколи формасини, участка ва округ сайлов комиссияларининг овоз бериш протоколлари формаларини, шунингдек Иттифоқ Советига депутат қилиб ва Миллатлар советига депутат қилиб сайланганлик тўғрисидаги гувоҳномалар формаларини белгилади. Марказий сайлов комиссиясининг сайлов комиссияларининг муҳрлари ва СССР Олий Советига сайлов бўйича сайлов қутиларининг намуналарини белгилади. СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе ва комиссия раисининг ўринбосари В. В. Николаева-Терешкова комиссия мажлисида ана шу масалалар ҳусусида гапирдилар.

Комиссия мажлисида Марказий сайлов комиссиясининг секретари И. В. Капитонов ахборот берди. У Марказий сайлов комиссияси номидан барча округ ва участка сайлов комиссияларига хат юбориш тўғрисида таклиф киритди. Бу хатларда ўтказиладиган сайлов муносабати билан шу комиссияларнинг вазифалари батафсил баён қилинган, уларнинг ишини ташкил қилиш юзасидан амалий маслаҳатлар берилган. Комиссия хатларнинг текстларини тасдиқлади.

СССР алоқа министри Н. Д. Псурцев Марказий сайлов комиссиясининг округ сайлов комиссиялари билан алоқаси таъминланганлигини ҳамда округ комиссияларининг участка сайлов комиссиялари билан алоқаси ташкил этилганлигини комиссияга маълум қилди. СССР Министрлар Совети Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетининг раиси Б. И. Стукалин сайлов кампанияси СССР Конституцияси, «СССР Олий Советига сайлов тўғрисидаги Низом» билан, шунингдек сайловга оид бошқа адабиёт билан таъминланганлиги тўғрисида комиссияга ахборот берди.

Марказий сайлов комиссияси иш планини тасдиқлади, сайловга тайёргарликнинг бориши билан танишиш ҳамда сайлов комиссияларининг ишида амалий ёрдам кўрсатиш учун комиссия аъзоларини республикаларга, ўлкаларга ва областларга юборишини белгилади.

Комиссия мажлисида масалаларни муҳокама қилишда Марказий сайлов комиссиясининг аъзолари: А. Н. Аксенов, А. А. Епишев, В. И. Прохоров, Е. М. Тяжельников иштирок этдилар.

Марказий сайлов комиссиясининг мажлисида Миллатлар советига сайлов ўтказувчи РСФСР сайлов комиссиясининг раиси А. В. Викторов, СССР йўллар министри Б. П. Бешчев, СССР савдо министри А. И. Струев, СССР Министрлар Совети Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг раиси С. Г. Лапин, Центросоюз правлениесининг раиси А. П. Климов, «Известия» газетасининг бош редактори Л. Н. Толкунов, СССР граждан авиацияси министрининг ўринбосари Л. С. Свечников, СССР геология министрининг ўринбосари А. А. Рясной, СССР балиқ хўжалиги министрининг ўринбосари М. А. Орлов, РСФСР Олий Совети Президиумининг Секретари Х. П. Нешков, РСФСР дарё флоти министри С. А. Кучкин, бир қанча бошқа марказий ташкилотлар ва идораларнинг раҳбарлари, совет жамоатчилиги, матбуот, радио ва телевидение вакиллари ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗУВЧИ МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДАН

Тўққизинчи чақириқ СССР Олий Советига сайлов ўтказувчи Марказий сайлов комиссияси қуйидаги адресда жойлашган:

Москва шаҳри, Пушкин кўчаси, 1, Союзлар уйи, 6-подъезд, телефон 292-89-78.

Л. И. Брежнев АҚШ савдо министри Ф. Дентни қабул қилди

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев «АҚШ станоклари-74» виставкаси очилиши муносабати билан Москвага келган АҚШ савдо министри Ф. Дентни 9 апрель куни Кремлда қабул қилди.

Совет Иттифоқи билан Америка Қўшма Штатлари ўртасидаги [illegible] масалалар юзасидан фикр алмашилди. Л. И. Брежнев таъкидлаб ўтдики, [illegible] лан АҚШ ўртасида иқтисодий муносабатларни ривожлантириш савдо ишларига самарали таъсир кўрсатибгина қолмай, шу билан бирга ҳар иккала мамлакатда меҳнаткашлар турмуши фаровонлигини [illegible]

Суҳбатда [illegible] А. М. Александров, АҚШнинг СССРдаги элчиси У. Стессел, АҚШ молия министрининг ўринбосари Д. Беннет ва АҚШ савдо министрлиги [illegible] директори П. Боуден қатнашдилар.

Н. В. ПОДГОРНИЙ АФРИКА БИРЛИГИ ТАШКИЛОТИ ОЗОДЛИК КОМИТЕТИ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний [illegible] делегациясини 9 апрелда Кремлда қабул қилди.

Самимий ва дўстона вазиятда ўтган суҳбат давомида [illegible]

Делегация Африка миллий озодлик ҳаракатини [illegible] Н. В. Подгорний таъкидлаб ўтдики, [illegible]

Мужибур Раҳмон Тошкентда

Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри Шайх Мужибур Раҳмон Москвадан ватанига кета туриб 10 апрелда бир неча соат Тошкентда бўлди.

Аэропортда Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Худойбердиев, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Т. Турсунов ва бошқа расмий шахслар [illegible] кутиб олдилар.

Мужибур Раҳмон ва унинг [illegible] кетдилар. (ЎзТАГ).

ИНДУСТРИЯМИЗНИНГ РЕСПУБЛИКА ЮБИЛЕЙИГА ТУҲФАСИ

Республика индустрияси беш йиллик белгиловчи йилининг саноат маҳсулотини реализация қилиш квартал планини 103,3 процент, меҳнат унумдорлиги планини 101,6 процент бажарди. Саноат маҳсулотини реализация қилишни кўпайтириш суръати 109,3 ва меҳнат унумдорлигини ошириш суръати 104,9 процент бўлди. Маҳсулотни реализация қилиш планини республиканинг барча областлари бажарди.

Қорақалпоғистон АССР, областлар ва Тошкент шаҳрида саноат ишлаб чиқаришини ўстириш планининг бажарилиши ва суръатлари қуйидаги маълумотлардан кўриниб турибди: (биринчи стун—маҳсулотни реализация қилиш март планининг бажарилиш проценти, иккинчи стун—январь—март планининг бажарилиш проценти; учинчи стун—1974 йил январь-мартидаги ялпи маҳсулот 1973 йилнинг шу давридагига нисбатан процент ҳисобида)

Ўзбекистон ССР бўйича жами	105,2	103,3	108,1
Қорақалпоғистон АССР	111,1	108,2	107,2
Андижон области	107,5	104,6	109,5
Бухоро области	109,7	103,4	102,7
Жиззах области	102,7	102,9	115,0
Қашқадарё области	106,0	106,7	112,1
Наманган области	107,9	105,1	111,8
Самарқанд области	101,7	102,1	107,1
Сурхондарё области	104,7	103,4	112,9
Сирдарё области	112,4	107,2	131,7
Тошкент области	104,2	102,9	108,8
Фарғона области	106,6	103,4	106,0
Хоразм области	106,6	103,9	104,2
Тошкент шаҳри	103,0	102,2	107,4

1974 йилнинг уч ойи мобайнида пландан ташқари 85 миллион сўмликдан кўпроқ маҳсулот, шу жумладан: Қорақалпоғистон АССРда 3,75 миллион сўмлик, Андижон областида 8,75 миллион сўмлик, Бухоро областида 3,5 миллион сўмлик, Жиззах областида 0,65 миллион сўмлик, Қашқадарё областида 4,75 миллион сўмлик, Наманган областида 6,75 миллион сўмлик, Самарқанд областида 9,25 миллион сўмлик, Сурхондарё областида 3,5 миллион сўмлик, Сирдарё областида 3,25 миллион сўмлик, Тошкент областида 20,3 миллион сўмлик, Фарғона областида 12,5 миллион сўмлик, Хоразм областида 3,5 миллион сўмлик, Тошкент шаҳрида 17,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Топшириқдан ташқари 45 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилган Пахта тозалаш саноати министрлигининг корхоналари, 8,2 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилган Енгил саноат министрлиги корхоналари, 8 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилган Озиқ-овқат саноати министрлиги корхоналари, 4,4 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилган Гўшт ва сут саноати министрлигининг ҳамда республикадаги бошқа министрлик ва идораларнинг корхоналари, Иттифоқ қарамоғидаги бир қанча корхоналар планни ошириб бажариш ишига талай ҳисса қўшдилар.

Шу билан бирга 33 корхона маҳсулотни реализация қилиш I квартал планини бажара олмади. Бу корхоналар 9,3 миллион сўмлик маҳсулотни кам реализация қилди. Андижон областида 5 корхона, Бухоро областида 2 корхона, Жиззах областида 1 корхона, Қашқадарё областида 2 корхона, Наманган областида 1 корхона, Самарқанд областида 5 корхона, Сурхондарё областида 1 корхона, Сирдарё областида 3 корхона, Тошкент областида 6 корхона, Хоразм областида 1 корхона, Тошкент шаҳрида 6 корхона квартал планини бажармади. Қорақалпоғистон АССРдаги, Фарғона областидаги барча саноат корхоналари квартал планини муваффақиятли адо этдилар.

Барча саноат корхоналарининг вазифаси май олди социалистик мусобақасини кенг авж олдириш асосида биринчи кварталда йўл қўйилган қолоқликни апрель ойида тугатиб, белгиланган мажбуриятларни шараф билан бажаришдан иборат.

Сўз—илғор сут соғувчиларга

СУТ ЧАШМАСИ

Андижон областида бу йил 63 минг тонна сут етиштирилади. Ҳар бош сигирдан ўртача 2 минг килограммдан сут соғиб олинади. Давлатга 41 минг тонна сут сотилади. Область бўйича сигирлар сони 3 минг бош кўпайтирилиб, 34 минг бошга етказилади.

Избоскан районида 5600 тонна сут тайёрланади. Ҳар бош сигирдан 2100 килограммдан сут соғиб олинади. Давлатга 2800 тонна сут сотилади. Сигирлар сони 3130 бошга етказилади.

«Ҳаёт бизни шошилтиряпти, деб айтиш кифоя эмас, ҳаёт бир соат ҳам танаффус бермай, муқаррар олға силжишни талаб қиляпти».

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев Олмаотада сўзлаган нутқида ана шундай деган эди. Ҳақ гап бу. Ҳаёт жуда илгарилаб кетди. Ҳали яқиндагина кўп хўжаликларда чорвачилик қолоқ соҳа эди. Ҳамма иш қўл кучи билан бажариларди. Ем-хашак етишмасди. Озуқабоп экинлар ўрнига ҳам пахта экиб юбориларди. Кўкпоя ўстириш, силос бостириш топшириқлари бажарилмай келарди. Жуда кам маҳсулот олинарди. Ҳар бош сигирдан соғиб олинадиган сутни айтишга уялардик. Чорвадан фойда ўрнига зарар кўрардик.

Қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойида бу йил республикамиз бўйича сут етиштиришни яна 100 минг тонна кўпайтириб, 638 минг тоннага етказиш ҳақида юксак социалистик мажбурият қабул қилинди. Бу мажбуриятнинг шараф билан бажарилишига муносиб ҳисса қўшиш ҳар бир хўжалик, сут-товар фермаси, ҳар бир ходимнинг муқаддас бурчидир. Чорвачиликни ихтисослаштириш, оғир меҳнат талаб қиладиган ишларни тўлароқ механизациялаш, йирик чорва комплекслари қуриш, озуқа базасини мустаҳкамлаш, ходимлар малакасини ошириш бу вазифани шараф билан бажаришнинг муҳим шартидир. Биз ана шу йўлдан бориб, катта муваффақиятларга эришмоқдамиз.

Совхозимизда фермалар майда, тарқоқ эди. 400 бош сигирни боқишга мўлжалланган чорвачилик комплекси қурилди. Эски бинолар қайта жиҳозланди. 70 тонна «атала» пиширадиган озуқа цехи ишга туширилди. Амалга оширилган тадбирлар яхши натижалар бера бошлади. Ҳозир хўжалигимизда чорвачилик ривожланиш йўлига тушиб олди. Кейинги уч йил ичида гўшт, сут, жун етиштириш кўпайиб чорва сурункасига фойда келтирмоқда.

Буларнинг ҳаммаси молбоқарлар, сигир соғувчилар ўртасида зўр меҳнат кўтаринкилигини вужудга келтирди. Совхозимизда чорвадорларни моддий рағбатлантиришга катта аҳамият берилмоқда. Ҳар бир соғувчи пландан ташқари соғиб олган сути учун қўшимча ҳақ олади. Ҳозирги вақтда фермада 500 соғин сигир бор. Ўтган йили ҳар бош соғин сигирдан 2757 килограммдан сут соғиб олинди. Бу йил эса ҳар бош сигирдан 3 минг килограммдан сут соғиб олишга аҳд қилинган. Совхоз учун бу энг юқори кўрсаткичдир.

Энди ўз ишларим ҳақида гапирмоқчиман. Биров умрини деҳқончиликка бағишлайди. Биров кон топишни орзу қилади, биров муаллим бўлишни, зиё сочишни хоҳлайди. Хуллас, орзусиз одам бўлмайди. Мени ҳам яхши ният, орзу-истак фермага олиб келган. Чорвадор оилада туғилганман. Отам молбоқар, онам соғувчи эди. Ёшлигим фермада ўтган, онам сигир соққанда бузоқларни ушлаб турардим. Саккизинчини битириб, бузоқбоқар бўлдим. Беш йилча шу иш билан шуғулландим. Гоҳо онам чарчаб, толиқиб қолганда сигир ҳам соғишардим.

Бир куни соғувчилардан бири бетоб бўлиб қолди. Сигирлар елини тирсиллаб безанглай бошлади. Буни кўриб чидаб туролмадим. Енг шимариб сигир соғишга киришдим. Аввалига сигирларга ачинганимдан соғувчи бўлгандим. Бора-бора бу ишга ишқим тушиб қолди. Йиллар ўтди. Дастлабки йили ҳар бир сигирдан минг литрдан сут соғиб олдим. Кейинчалик бу рақам икки ҳисса ортди.

Совхозга соғиш агрегати келтирилди. Кўп ўтмай ферма биноларидан бирига агрегатни ўрнатишди. «Машинада ким сигир соғади?» Ҳеч ким индамади. Шунда агрегатни қуриб битказган Сервер Асанов менга: «Сен ишла шу агрегатда», деб қолди.

Сервер оға ҳаммасини айтиб, ўргатиб турса ҳам қийналдим. Бунинг устига сигирлар агрегатдан ҳуркиб, ўзларини четга урарди. Кўплари эмчагига сўрғич солинганида ирғишлаб, идишни тепиб ташларди. Шундай бўлса ҳам қийинчиликларга чидадим. «Карусел»нинг сиру асрорини билиб олишга интилдим. Ниҳоят агрегатнинг «тили»ни билиб олдим. Илгари ўз қарамоғимдаги саксон сигирни бир неча соатда соққан бўлсам, энди бир ярим соат кифоя. Соғишда ҳам соғиш бор. Машина сигир соғишни осонлаштириш билан бирга сут миқдорини кўпайтириш, сифатини яхшилаши керак.

Шунга ҳаракат қилдим. Ҳар бош сигирдан уч минг литрга етказиб сут соғиб олдим. 1969 йили республика соғувчиларининг кўригида қатнашдим. Тошкентга, Анастасия Чудная ишлаб турган «Красний водопад» совхози фермасига борганда бир қадар шошиб қолдим. У ерда сигирлар «Карусел»да эмас, «Тандем-10» агрегатида соғиларкан. Бир сигирни соғишга бир минут вақт кетаркан. Конкурс бошланди. Навбат келганда, энг аввал механизмнинг барча қисмларини бирма-бир кўздан кечириб чиқдим. Сигирларни силаб-сийпалаб, елинини илиқ сувда ювдим, артдим. Сўнг соғишни бошладим. Жюри аъзолари мен соққан сигирнинг елинида 50 грамм сут қолганини аниқладилар. Кейин менга машинада сут соғиш бўйича республика чемпиони унвонини беришди.

Кўп ўтмай Москвага бордим. Бутуниттифоқ конкурсида қатнашиб, совринли ўринни олиб қайтдим. Ўз устимда тинмай ишладим. Тез ва соз соғишни ўргандим. Бир соғувчи 20 сигирни икки соатда соғади, мен эса 80 сигирни бир ярим соатда соғиб оламан. Қўлда бир центнер сут соққан соғувчига икки сўм 67 тийин ҳақ тўланса, машинада соғилганига 1.5 сўм берилади. Мен ҳар йили 220230 тонна сут соғиб оламан, бундан совхоз 3 минг сўм атрофида маблағ тежайди.

Мен кейинги уч йилда 876 тонна сут соғдим. 1971 йили ҳар бош сигирдан 2 минг 700 килограммдан, 1972 йилда 2 минг 900 килограммдан сут соғиб олганман. 1973 йилда эса 80 бош сигирнинг ҳар биридан 4 минг 100 килограммдан сут соғиб олдим. Онам—Анорхон Тожибоева 18 бош сигирнинг ҳар биридан қўлда 2900 литрдан, оилам—Гулсара Тожибоева эса 18 бош сигирнинг ҳар биридан 2950 литрдан сут соғиб олишди. Улар уч йилда соққан сут 426 тоннага етди.

Сигирлардан кўп сут соғиб олишимнинг боиси нимада? Аввало, фермамизда сигирларнинг зоти яхшиланди. 1971 йили швед зотли ғунажинлар сотиб олган эдик. Улар уч йил давомида етилиб, кўп сут берадиган бўлди. Халқимиз орасида «Сигирнинг сути тилида», деган гап бор. Бу бежиз айтилмаган. Ҳақиқатдан ҳам сигирни меҳр билан боқсанг, вақтида озиқлантириб, вақтида суғорсанг қишин-ёзин бирдай сут олаверасан. Мен ҳар куни бир сигирга 35 килограмм силос, 2 килограмм ем, 2 килограмм беда уни бераман. Вақтида суғориб тураман. Кунига сигирларни очиқ ҳавога олиб чиқиб, 2 километр жойга ҳайдаб бориб, қайтариб олиб келаман. Чунки, сигирлар бир жойда тураверса, оёқлари увишиб, қон айланиши сусаяди.

Менинг иш куним ҳам ҳамкасбларимнинг иш куни сингари эрта саҳардан бошланади. Ҳар куни сигирларни бирма-бир кўздан кечириб чиқаман. Охурларни тозалайман, қурилмани текшираман, сигирларнинг елинини яхшилаб уқалайман. Сўнг, соғишга киришаман. Бу ишларни бажаришда менга шогирдим Қўзихон Саидқулова катта ёрдам кўрсатмоқда.

Меҳнат ва турмушда ўзимни кўрсатганим учун мени Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайлашди. Меҳнат Қизил Байроқ ордени, юбилей медали билан тақдирлашди, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига лойиқ деб топишди.

Бу йил ҳаётимда катта ўзгаришлар рўй берди. Фермамизда механизациялашган бригада ташкил этилди. Бу бригадага мени бошлиқ қилиб ўтказишди. Бригадада 110 бош сигир бор. Ҳаммаси машинада соғилади. Республикамизнинг шонли юбилейи шарафига оширилган мажбурият олдик. Ҳар бир сигирдан 3 минг килограммдан сут соғиб олиш, ҳар бош молдан биттадан бузоқ олишга аҳд қилганмиз. Бригадамиз аъзолари Қўзихон Саидқулова, Каромат Қодирова, онам-Анорхон Тожибоева, оилам — Гулсара Тожибоевалар билан ана шу ниятда меҳнат қиляпмиз.

Султонбой ТОЖИБОЕВ,
Андижон область Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» совхози сут соғувчилар бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

ЧИГИТ ЭКИШ ҚАНДАЙ БОРМОҚДА

Республика областларида чигит экишнинг бориши тўғрисида шу йил 10 апрелга бўлган маълумот

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — план (минг гектар ҳисобида); учинчи стун — бир кунда экилгани (минг гектар ҳисобида), тўртинчи стун — жами экилган майдон (минг гектар ҳисобида); бешинчи стун — планга нисбатан процент ҳисобида.

Андижон	184,9	15,9	156,1	84,4
Жиззах	117,2	2,4	89,8	76,6
Сурхондарё	136,0	6,7	97,8	71,9
Наманган	133,0	8,1	79,5	59,8
Фарғона	191,0	12,2	71,2	37,3
Қашқадарё	127,0	0,2	39,1	30,8
Бухоро	163,0	0,6	44,5	27,3
Тошкент	139,9	1,8	29,0	20,7
Сирдарё	130,0	3,0	26,4	20,3
Самарқанд	174,0	0,2	31,8	18,3
Хоразм	106,1	—	—	—
ҚҚАССР	123,0	—	—	—
Республика бўйича:	1725,0	51,1	665,2	38,6

МУКОФОТ ТОПШИРИЛДИ

10 апрелда қозоқ цирк коллективининг артистлари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумига келишди. Бу коллективга тантанали вазиятда республика Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи топширилди. Тошкентда цирк коллективи қардош маданиятларни ўзаро бойитишда муҳим роль ўйнаган гастролларни муваффақиятли ўтказганлиги, кўп миллатли совет цирк санъати муваффақиятларини пропаганда қилганлиги учун ана шу мукофотга сазовор бўлган эди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов Фахрий ёрлиқни топшириб, артистларни мукофот билан самимий табриклади, уларга янги ижодий муваффақиятлар тилади.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ҚОЗОҚ ЦИРК КОЛЛЕКТИВИНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Қардош маданиятларни ўзаро бойитишда муҳим роль ўйнаган гастролларни Тошкент шаҳрида муваффақиятли ўтказганлиги, кўп миллатли совет цирк санъати муваффақиятларини пропаганда қилганлиги учун Қозоқ цирк коллективи Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1974 йил, 10 апрель.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ И. К. БОРОДАВКОНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР МОНТАЖ ВА МАХСУС ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ МИНИСТРИ ҚИЛИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қарор қилади:

Ўртоқ Иван Калениикович Бородавко Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри қилиб тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПУЛАТОВА.

1974 йил, 10 апрель.
Тошкент шаҳри.

«Узколхозстрой» давлат кооператив бирлашмаси ташкил этилганлигининг 10 йиллигига

ТАРАҚҚИЁТ ЙЎЛИДА

Кейинги йилларда қишлоқларимиз қиёфаси ўзгаряпти. Улар ойнаванд ва бетондан қурилган янги замонавий бинолар билан кўрк очяпти. Ўзбекистон қишлоқларининг эндиги кўриниши мутлақо бошқача. Чиройли уйлар, болалар боғчалари, мактаблар қуриляпти. Йўллар асфальтланмоқда. Эски тарқоқ, хутор системасидаги қишлоқчалар ўрнини шаҳарсифат замонавий посёлкалар эгаллаяпти.

Ғ. ҒИЁСОВ,
«Узколхозстрой» бирлашмаси раисининг биринчи ўринбосари

Партия ва ҳукуматимиз колхоз ва совхозлар меҳнаткашларини замонавий посёлкаларга кўчириш, эски хутор системасини батамом тугатиб, шаҳарлардан қолишмайдиган посёлкалар барпо этишга, шу билан меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ва маданий турмуш даражасини янада ошириш ҳақида ғамхўрлик кўрсатиб келмоқда. Ана шу мақсадда бундан 10 йил муқаддам Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузурида колхоз ва совхозларда қурилиш ишларини олиб борувчи «Узколхозстрой» давлат-кооператив бирлашмаси ташкил этилди. Бирлашма ўтган қисқа вақт ичида катта тараққиёт йўлини босиб ўтди. У ҳозирги замон техникаси билан қуролланган қудратли қурилиш ташкилотига айланди.

«Узколхозстрой» бирлашмаси ташкил этилган дастлабки пайтларда фақат капитал қурилишнинг мустақил тармоғи сифатида кичик бир ташкилот эди, холос. Ҳали унда ишлар тўла механизациялаштирилмаган, ишлаб чиқариш базасига эга эмас эди. Қурилиш ишлари мавсумий бўлиб, ташкилотга қарашли бошқармаларда малакали кадрлар етишмасди.

«Узколхозстрой» бирлашмаси ҳозирги пайтда республикамизнинг ҳар бир областида ўзининг махсус қурилиш трестига, 10 та қурилиш материаллари комбинатига, «Узортехколхозстрой» лойиҳа-технология трестига эга. «Узмежколхозпроект» институти билан «Узколхозспецстрой» тресги ҳам бирлашма ихтиёрида иш кўради.

Ўтган 10 йил ичида «Узколхозстрой» бирлашмаси қишлоқ хўжалик ташкилотлари буюртмаси бўйича колхозларда бир миллиард 342 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажарди. Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилида 212,8 миллион сўмлик иш бажарилди. Бу 1964 йилдагидан 3,2 баравар ортиқдир. Шу давр ичида 2 миллион квадрат метр замонавий уй-жой, 2,5 минг мактаб ва болалар боғчалари, 173 та касалхона, 613 клуб ва кинотеатрлар минглаб молхоналар ва паррандачилик бинолари барпо этилди. Ўнлаб комплекс замонавий колхоз посёлкалари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Каттақўрғон районидаги Ленин номли, Қува районидаги Димитров ва Энгельс номли, Чироқчи районидаги «Москва», Хўжайли районидаги Ленин номли, Янгиариқ районидаги «Коммунизм» колхозларининг посёлкалари ана шулар жумласидандир. Бу посёлкаларда колхозчиларнинг баракали меҳнат қилиб, маданий ҳордиқ чиқаришлари учун барча шарт-шароитлар муҳайё этилган.

Бирлашма бунёдкорлари колхозларда қуриладиган чорвачилик биноларини саноат асосида барпо этишга катта эътибор бермоқдалар. Чорвачилик бинолари қурилишига кўплаб капитал маблағ сарфланмоқда. Илгарилари молхоналар жуда оддий, эски типда қурилган бўлса, эндиликда механизациялаштирилган асосда бунёд этиляпти. Ҳозирги пайтда бирлашма 63 та йирик чорвачилик комплекслари — чинакам сут ва гўшт фабрикаларида қурилиш ишларини олиб боряпти.

Бирлашмамиз қурувчилари маданий-маиший бинолар қурилишига ҳам катта эътибор бермоқдалар. Бу қурилишлар миқёси 2,6 баравар ошганлиги, айниқса, қувончли ҳолдир. Мактаб, болалар боғчалари ва касалхоналар қурилишига алоҳида эътибор беріляпти. Агар 1964 йилда колхозларда болалар боғчалари қурилишига 2,8 миллион сўм сарфланган бўлса, бу кўрсаткич 1973 йилга келиб 25 миллион сўмга етказилди. 261 та болалар боғчаси бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Шу кунларда бу боғчаларда меҳнаткашларнинг 25 минг фарзанди тарбияланмоқда. Илгари бирлашмамиз 160-320 ўринли мактаблар қурган бўлса, эндиликда 530, 600 ўринли, ҳатто 900 ўқувчига мўлжалланган катта замонавий мактабларни барпо этмоқда.

«Узколхозстрой» бирлашмаси амалга ошираётган қурилиш-монтаж ишлари ҳажми йил сайин ошиб бораётганлиги сабабли бирлашманинг ишлаб чиқариш базасини янада тараққий эттириш вазифаси қўйилди. Колхозларда қурилишни индустриал методлар асосида олиб бориш, замонавий бинокорлик ва пардозбоп материалларни қурилишга жорий этиш ишларига эътибор берилмоқда. Шу мақсадда республикада 13 та йирик қишлоқ қурилиши комбинатларини барпо этиш белгиланди. Шундан учтаси тўла қувват билан ишга тушгач, йилига 100 минг квадрат метрга яқин йирик панелли уй-жой қуриш, тўққиз минг ўринли болалар боғчалари ва 87 минг бош қорамол сиғадиган ишлаб чиқариш биноларини бунёд этиш имконияти туғилади.

Тўққизинчи беш йилликнинг учинчи йилида 30 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилиб, 352 миллион дона пишиқ ғишт, 300 минг куб метр темир-бетон конструкциялар, 340 минг квадрат метр дурадгорлик буюмлари ишлаб чиқариш қувватлари фойдаланишга топширилди. Биргина ҳал қилувчи йилнинг ўтган уч ойи ичида қарийб 10 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари адо этилди. Бу йил ҳар қачонгидан кўп иш бажариш мажбуриятини олганмиз.

Эришган муваффақиятларимиз ҳақиқатан ҳам қувончли. Социалистик мусобақада пешқадамликни қўлга киритган илғор коллективларимиз, ишчиларимиз партия ва ҳукуматимиз томонидан ҳамиша муносиб тақдирланиб келди. Бирлашмамизнинг юзлаб ишчилари юксак давлат мукофотлари билан тақдирланган, 24 колхоз қурувчиси «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» унвонини олган. Иттифоқимиздаги колхозлараро қурилиш ташкилотлари ўртасида Андижондаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли «Облколхозстрой» тресги ҳамда Фарғона, Самарқанд, Сурхондарё трестлари муносиб ўрин тутади. «Андижоноблколхозстрой» трестининг комплекс бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Қамбаров, «Самаркандоблколхозстрой» трестининг бригадири, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати ўртоқ Дўсанов, «Наманганоблколхозстрой» трести сувоқчиси, «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» ўртоқ Исомов, Жиззах колхозлараро қурилиш бошқармаси дурадгорлар бригадири ўртоқ Исомиддинов сингари ўнлаб меҳнатсевар ва фидокор бунёдкорларимиз билан ҳақли суратда фахрланамиз. Улар ўз зиммаларидаги топшириқларни муттасил ошириб, аъло даражада бажаришга эришяпти. Қурилиш трестларимизнинг 60 бригадаси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Николай Злобин бошлаб берган янги бригада пудрат методи бўйича ишлашга ўтди. Бу бригада коллективлари ўтган йили 43 та йирик объектни ишга тушириб, 500 минг сўмга яқин маблағни тежаб қолишга муваффақ бўлди.

Олдимизда катта вазифалар турибди. Замонавий колхоз посёлкалари барпо этиш бўйича белгиланган топшириқларни тўла-тўкис адо этиш — жанговар шиоримиздир.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ КОЛХОЗЛАРДА ҚУРИЛИШ ИШЛАРИ БЎЙИЧА ДАВЛАТ-КООПЕРАТИВ БИРЛАШМАСИ ХОДИМЛАРИГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН БИНОКОР» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика колхозларида капитал қурилишни ривожлантиришдаги хизматлари учун қуйидагиларга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган бинокор» фахрий унвони берилсин:

Ашуров Умарали — Сариосиё колхозлараро қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи.

Бабаянц Альберт Акопжанович — Андижон колхозлараро қурилиш бошқармасининг бошлиғи.

Ғиёсов Ғаффор Ғиёсович — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг колхозларда қурилиш ишлари бўйича давлат-кооператив бирлашмаси раисининг биринчи ўринбосари.

Қобулов Марди — Иштихон колхозлараро қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи.

Каримов Ражаббой — Беруний колхозлараро қурилиш бошқармаси ғишт терувчилар бригадасининг бошлиғи.

Мансуров Мирзоназар — Ворошилов колхозлараро қурилиш бошқармасининг ғишт терувчиси.

Мусаев Мели — Жиззах колхозлараро қурилиш бошқармасининг ғишт терувчиси.

Содиқов Нарзулла — Чироқчи колхозлараро қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи.

Саидов Одамбой — Урганч колхозлараро қурилиш бошқармаси ғишт терувчилар бригадасининг бошлиғи.

Саркисян Гурген Аршакович — Бағдод колхозлараро қурилиш бошқармаси дурадгорлик цехининг бригада бошлиғи.

Усмонов Умарали — Учқўрғон колхозлараро қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи.

Эгамов Маҳмуд — Ғиждувон колхозлараро қурилиш бошқармасининг прораби.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПЎЛАТОВА.

1974 йил, 10 апрель.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия ва совет органларида кўп йиллар, самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Навоий шаҳар халқ контроли комитетининг раиси Совет Иттифоқи Қаҳрамони Николай Ефимович **Матвиенко**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика колхозларида капитал қурилишни ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг колхозларда қурилиш ишлари бўйича давлат-кооператив бирлашмаси ходимларидан бир группасини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлади.

ФАН ЮТУҚЛАРИ — ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА

ЯШИЛ БОЙЛИК

Сув ўтларини ўрганиш борасида олиб борилган катта илмий ишлар Ўзбекистондагина эмас, балки Ўрта Осиёда альгология мактабининг ташкил топишига сабаб бўлди. Натижада планли равишда тупроқ, шолипоялар, сув омборлари, коллектор-дренаж, балиқчилик ҳовузлари, дарё-кўл сув ўтлари ўрганила бошланди. Текширишлар ҳар томонлама ва планли равишда, халқ хўжалигининг талабига мувофиқ олиб борилди. Натижада сув ҳавзалари ва тупроқ, сув ўтларининг турлари, фасллар бўйича ўзгариши ва уларнинг тарқалишига сабаб бўладиган экологик омиллар кўрсатилди.

Сув ўтларининг учраши, экологияси ва тарқалиш қонунлари, уларнинг табиий ва сунъий сув ҳавзаларидаги аҳамияти «Ўрта Осиё сув ҳавзаларининг сув ўтлар флораси» каби йирик илмий асарда батафсил баён этилган. Унда сув ҳавзасининг ҳар бир турига алоҳида характеристика берилган.

Кўп йиллик изланишлар натижасида Ўрта Осиё сув ҳавзаларининг классификацияси ва сув ўтларининг тарқалиши илмий асосда ҳал этилди. Бу классификация Ўрта Осиёнинг минтақалар бўйича бўлиниш схемасига тўғри келади. Бунда ўсимликлар тарқалишининг асосий белгилари ва экологик омиллар ҳам ҳисобга олинган.

Табиий сув ўтларини ўрганиш билан бир қаторда сунъий сув ўтлари, уларнинг таркиби, тарқалиши, фасллар бўйича ўзгариши, бу сув ўтларининг жониворлар, айниқса, балиқлар учун тўйимли озуқа эканлиги илмий ва амалий жиҳатдан тўла аниқланди.

Тошкент, Мирзачўл, Сурхондарё ва Қашқадарёда, Зарафшон ва Амударёнинг қуйи оқимида ўзлаштирилган ерларда учрайдиган зовурларда саккиз юздан ортиқ сув ўтларининг турлари топилди. Шу жойларда учрайдиган шолипояларни текшириш натижасида эса мингга яқин сув ўтларининг рўйхати тузилди.

Зовурлар, шолипоялар флорасини ўрганиш билан бир қаторда сув омборларининг сув ўтлари ҳар томонлама текширилди. Ўрганилган сув омборларида 1200 дан ортиқ сув ўтларининг тур ва формалари аниқланди.

Шундай қилиб, ҳозирги вақтда Ўрта Осиё ва Ўзбекистон сув ҳавзалари, тупроғи учун хос бўлган 3500 дан ортиқ сув ўтларининг тур ва формалари аниқланди. Уларнинг тарқалиши, қайси минтақада, қандай жойда ва қайси фаслда учраши белгиланди.

Тез ва кўп биомасса ҳосил қиладиган сув ўтларининг кўпайиш вақти ва шароити ҳар томонлама ўрганилди. Жумладан, Ўрта Осиё сунъий сув ҳавзаларида ва улар билан боғлиқ бўлган айрим табиий сувларда 2600 та сув ўти топилди.

Сунъий сув ҳавзаларидан топилган сув ўтларининг 1420 дан ортиқ тур ва формалари текисликдаги сувларда, қолганлари эса юқори тоғ, тоғ ва адирлардаги сунъий сув ҳавзаларида учрайди.

Ҳозирга қадар сув ўтларини ўрганиш билан бир қаторда ҳавзаларда сувга ботиб, ярим ботиб ўсувчи юқори ўсимликлар ҳам текширилган. Натижада Ўрта Осиё сув ҳавзаларида 785 дан ортиқ юқори ўсимликларнинг тур ва формалари топилди. Уларнинг ўсиш жойларида ҳосил қиладиган яшил биомассаси аниқланди. **Масалан, Амударё этакларидаги сув ҳавзаларининг бир гектарида олтмиш-саксон, айрим, жуда қалин ўсган жойларда эса уч юз тонна ёки бошқача айтганда, 9-42 тонна қуруқ масса ҳосил қилади. Мирзачўл ва Бухоро зовурларида ўсувчи ипсимон сув ўтларидан 12-50 тонна, харалардан 5-22 тонна, юқори ўсимликлардан эса 7,5-67 тоннагача масса ҳосил олиш мумкин. Бу яшил масса сувдаги жониворлар учун озуқа бўлиб, унинг кўп қисми ҳар йили ўз жойида қолиб чирийди, сув ва лойқани органик ва минерал моддалар билан бойитади.** Буларнинг бир қисми эса сув билан суғориладиган ерларгача етиб бориб, тупроқни бойитади.

Юқори сув ўсимликлари ва сув ўтлари устида олиб борилган кўп йиллик назарий илмий ишлар натижасида ҳавзалар ўсимликлари дунёсининг фойдали ва зарарли томонлари аниқланди. Бу альгология фанининг янги тармоғи — экспериментал альгологиянинг вужудга келишига ва ривожланишига олиб келди.

Бу янги йўналишдаги асосий илмий тармоқлар қуйидаги масалаларни ҳал этишга қаратилган: сув ва тупроқда кўп ҳосил берадиган сув ўтларидан йигирмага яқин тур ва формаларини сунъий кўпайтириш учун ажратилди, бу сув ўтлари кўпайтирилиб, уларнинг физиологияси ва биохимияси ўрганилди. Сув ўтларини сунъий кўпайтириш усуллари ишлаб чиқилди. Сунъий кўпайтирилган сув ўтлари суспензияси билан чорва моллар, товуқлар ва ипак қуртини озиқлантириш бўйича илмий-тажриба ишлари олиб борилди. Сув ўтларини шоли, пахта, буғдойга «яшил ўғит» сифатида бериб, унинг ўсиши ва ҳосилини ошириш йўллари ишлаб чиқилди. Тажрибада олинган фойдали ютуқлар халқ хўжалигига татбиқ қилинди. Жумладан, Ўзбекистоннинг сув ва тупроғидан ажратиб олинган фойдали яшил ва кўк яшил сув ўтларини сунъий кўпайтириш вақтида биологияси ўрганилди ва ўрганилмоқда. Уларни сунъий кўпайтириш йўллари ишлаб чиқилиб, бу усуллар республикамиз ва қардош республикалар хўжаликларида кенг қўлланилмоқда. Сунъий кўпайтиришга киритилган хлорелла сув ўтида ўн бешдан ортиқ витаминлар аниқланди. **Витаминларнинг миқдори бўйича хлорелла лимондан қолишмайди ва жуда кўп физиологик фойдали моддаларни ўзида сақлайди. Хлорелла ва сценедесмус каби сув ўтлари қуввати гўштга яқин келади. Буғдойда 12 процент, хлореллада эса 50-55 процент оқсил моддалар бор. Хлорелла оқсили таркибида аминокислоталар топилган.** Улар одам ва ҳайвон танасида синтез бўлмайди, лекин нормал ўсиш ва ривожланиш учун жуда муҳимдир. Хлорелладан метионин, цистин, триптофан каби аминокислоталар топилган.

Ўрта Осиё, жумладан, Ўзбекистон шароитида апрель—октябрь ойларида бир гектар сув юзасидан ўрта ҳисобда **300-500 центнер қуруқ ёки 1200-2000 центнер яшил хлорелла ва сценедесмус биомассасини олиш мумкин. Бу 150-250 центнер оқсил демакдир. Хлорелла ва сценедесмуснинг бир гектар сув майдонидан олинадиган соф яшил ҳосили беданикидан (40 центнер атрофида) 6-12 марта ортиқдир.**

Олимларимизнинг Ўзбекистон чорвачилик, шоликорлик, сабзавотчилик, ғаллачилик илмий-тадқиқот институтлари ходимлари билан ҳамкорликда ҳамда Бутуниттифоқ пахтачилик институти ёрдамида олиб борган илмий тажрибалари жуда катта самаралар берди. Жумладан, Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти ва чорва моллар маҳсулоти тайёрлаш конторaси билан ҳамкорликда олиб борилган илмий ишлар диққатга сазовор. **Яъни хлорелла суспензияси қорамол ва бошқа қишлоқ хўжалик ҳайвонлари озуқасига қўшиб берилганда ўртача оғирлиги 15-25 процентга ошган. Бир тонна хлорелла суспензиясининг баҳоси бир сўмга тўғри келади. Бўрдоқичилик хўжаликларида (яъни республикамизда ҳозирги вақтда қирқдан зиёд хлорелла кўпайтирадиган) қурилмалар ишлаб турибди. Уларда бир кунда беш-ўн тоннадан тортиб эллик тоннагача, айримларида эса 112 тоннагача хлорелла суспензияси тайёрланади.** Шу беш йилликнинг охирига бориб хлорелла суспензиясини тайёрлаш 250-300 минг тоннага кўпаяди. Хлорелла, сценедесмус каби яшил ва айрим кўк яшил сув ўтлари кўпайтирилган суспензия товуқлар ва ипак қурти озуқасига қўшиб берилганда товуқларнинг оғирлиги 20-25 процентга, тухум олиш 15-20 процентга ошади.

Хлорелла ва сценедесмус суспензияси тут баргига сепиб берилганда контролдагига нисбатан қурт пилласининг оғирлиги **20-22 процент, ипак қобиғи эса 30-40 процент ошган. Ипак толаси 1100-1200 метрга етган, ёки хлорелла суспензияси берилмай боқилган қурт ипак толаси узунлигидан 100-250 метр ортиқлиги аниқланди. Бир қути ипак қуртидан хлорелла суспензияси билан озиқлантирилганда 83 килограммдан ортиқ пилла ёки контролдагига нисбатан 15,7 килограмм (23,2 процент) кўп, айрим жойларда бир қутидан 90-110 килограмм пилла ҳосили олинди.** Бу ютуқлар альголог олимларимиз билан бир қаторда Ўрта Осиё пиллачилик илмий-тадқиқот институти ва Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги қошидаги пиллачилик Бош бошқармаси ходимларининг меҳнат самарасидир. 1973 йилда бу иш республикамиз областларидаги 160 дан ортиқ хўжаликда кенг миқёсда текширилди. **Аниқ ҳисоблашлар шуни кўрсатадики, фақат пиллачиликда хлорелла суспензиясини қўлланиш йўли билан ипак қурти ҳосилини республика хўжаликларида тўрт-беш минг тоннага ошириш мумкин. Бу эса ҳар йили 20-25 миллион сўмдан ортиқ фойда демакдир.**

Сув ўтлари ва юқори сув ўсимликлари билан сув жониворлари, айниқса, парранда ва балиқларни озиқлантириш ҳам катта аҳамиятга эга. Масалан, дўнгпешана, зоғора балик ва оқ амур балиқларининг ички аъзолари текшириб кўрилганда, улардан 90 дан зиёд сув ўтлари тури топилди. Балиқчилик ҳавзалари хлорелла ва ряска билан бойитилганда балиқнинг ҳосилдорлиги 20-30 процент ортган.

3500 дан ортиқ сув ўтлари тур ва формаларидан фақат 20 га яқин туригина қўлланилмоқда. Бундан кейинги илмий-тадқиқот ишлари сув ўтлар ичидан яна ҳам фойдалироқ формаларини топиб, ҳар томонлама ўрганиб, сунъий кўпайтириш йўли билан халқ хўжалигининг керакли тармоқларида фойдаланишдан иборат.

Ҳозир муассасамиз олимлари сув ўтлари флорасини, уларнинг экологияси ва систематикасини ўрганиш ҳамда фойдаланиш йўлларини ишлаб чиқиш устида катта илмий ишлар олиб бормоқдалар.

А. МУЗАФФАРОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академияси микробиология бўлимининг бошлиғи, республика Фанлар академиясининг академиги.
А. ЭРГАШЕВ,
умумий альгология лабораторияси мудири, биология фанлари кандидати.

Социалистик мусобақа илғори, моҳир пўлат эритувчи Павел Попов ўн йилдан буён «Чирчиксельмаш» заводида меҳнат қилиб келяпти. У смена топшириқларини муттасил ошириб бажариб, ўз ҳамкасбларига ибрат бўляпти.
СУРАТДА: П. Попов.
И. Глауберзон фотоси.

РЕЗЕРВЛАР ИШГА ТУШИРИЛСИН

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигида колхозларнинг 1973 йилдаги ишлаб чиқариш фаолияти якунлари чиқарилди. Бундан аввал хўжаликларда ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтди. Якунлар Ўзбекистон колхозлар кенгашининг мажлисида кўриб чиқилди. Бу якунлар нимадан иборат? Министрлик ташкилий колхоз ишлари бош бошқармасида шу якунлар тўғрисида ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни айтиб беришди.

Республикада жами пахта майдонлари 1 миллион 118 минг гектарга борадиган мингдан ошиқ колхоз бор. Бултур хўжаликлар деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда, экономикани мустаҳкамлашда катта муваффақиятларга эришди. Пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги 31 центнердан ошиб кетди. Планда эса 28,6 центнер эди. Ҳар бир сигирдан соғилган сут 172 килограмм кўпайди.

Илғор агротехника ва механизациянинг жорий этилиши кўп даромад келтирди: у планда белгиланганидан 355 миллион сўм ошиб кетди. Бўлинмас фондларга 280 миллион сўм — бултургидан кўпроқ пул ажратилмоқда. Меҳнат ҳақига тўланадиган пул ҳам анча кўпайди. Биринчи сортлар билан сотиладиган пахта уч йиллик даражадан ошганлиги учун давлат қарийб 76 миллион сўм қўшимча ҳақ тўлаяпти.

Ишлаб чиқариш фаолияти анализининг кўрсатишича, бултур 159 колхоз халқ хўжалик планини бажармаган ва 65 минг тонна кам пахта берган. 146 колхоз эса гектар бошига 25 центнердан паст ҳосил олган. Мана шу хўжаликларда ҳосилни ҳеч бўлмаганда Ўзбекистонда эришилган ўртача кўрсаткичга қадар ошириш—«оқ олтин» етиштиришни кўпайтиришнинг катта резерви бўлур эди.

(ЎзТАГ).

ТАНҚИДДАН КЕЙИН

«КЎКЛАМ ЭШИК ҚОҚЯПТИ»

Газетамизнинг 5 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган танқидий мақолада Самарқанд областидаги бир қатор районларда, шу жумладан Каттақўрғон районида кўклам экишига тайёргарлик кўриш, хусусан техникани ремонт қилиш соҳасидаги камчиликлар очиб ташланган эди.

Каттақўрғон район партия комитетидан маълум қилинишича, мақола райком бюросининг кенгайтирилган мажлисида муҳокама қилинган. Унда келтирилган фактлар тўла тасдиқланган. Бюрода «Каттақўрғон» совхози, «Пролетарий», «Ленинизм», «Чимбойобод», «Ленин йўли» колхозлари ва «Узсельхозтехника» район бирлашмаси устахоналарида техника ремонти соҳасидаги мавжуд камчиликлар тўғри ва ҳаққоний танқид қилинганлиги эътироф этилган. Кўклам экишига тайёргарлик кўриш ва техникани ремонт қилиш кейинга сурилиши учун айбдор бўлган кишиларга нисбатан қатъий чора кўрилган. Мавжуд нуқсонларни тугатиш, кўклам экишини уюшқоқлик билан ўтказиш, техникадан тўла ва унумли фойдаланиш тадбирлари белгиланган.

«ОТАЛИҚ ЁРДАМИ ЭМИШ»

«Ташсантехгазмонтаж» трести ўзи оталиқ қилаётган Калинин районидаги «Хасково» совхозида теплица қурилишини бошлаганига роппа-роса бир ярим йил бўлди. Лекин бошланган иш чала ташлаб қўйилганича қолиб келяпти. Трест ва унинг теплица қурилиши юзасидан совхоз билан 102 минг сўмга шартнома тузган «Газмонтаж» қурилиш бошқармаси раҳбарлари бошқа объектлардаги чала қолдирилган қурилиш ишларини тугаллаш билан овора бўлиб, теплицани битказиб беришни пайсалга солиб келмоқдалар. Юқоридаги сарлавҳа остида босилган танқидий мақолада («Совет Ўзбекистони»нинг 1973 йил 26 декабрь сони) бу кўнгилсиз воқеага чек қўйиш кераклиги айтилган эди.

Тошкент шаҳар партия комитетидан олинган жавобда бундай дейилади: Мақола қараб чиқилди, унда келтирилган фактлар тўғри деб топилди. «Ташсантехгазмонтаж» трестининг раҳбарлари ўзлари йўл қўйган камчиликларни тан олдилар. Улар шаҳар партия комитетига теплица қурилиши учун зарур бўлган материалларни топиш ва қурилиш ишларини бошлаб юбориш чораларини кўраётганликларини маълум қилдилар. Бу ҳақда совхоз раҳбарлари хабардор қилинди.

«ҚЎҒИРЧОҚ ЎЙИНИ»

Ана шу сарлавҳа билан газетамизнинг 1974 йил 14 январь сонида босилган фельетон юзасидан Янгийўл шаҳар партия комитети текшириш ўтказган. Текшириш натижаси шаҳарком бюросида муҳокама қилинган. Келтирилган фактлар тасдиқланган. Шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири Ю. Раҳимбоев молия интизомини бузган ва давлат маблағини талон-тарож қилган шахсларга нисбатан муросасозлик қилгани ҳамда уларга нисбатан тегишли чора кўрмагани таъкидланган.

Шаҳар прокуратурасига халқ маорифи бўлими системасида молия интизомини бузиш ва давлат маблағини талон-тарож қилиш фактларини текшириш топширилган.

— Текшириш ва тергов ишлари тугаллангач, — дейилади Янгийўл шаҳар партия комитетидан олинган жавобда, — бу масала шаҳарком бюросида яна муҳокама қилинади.

ЖАВОБГАРЛИККА ТОРТИЛАДИ

Мираҳмад Юсупов ва Мирфозил Одилов деган шахслар диндорлик ниқоби остида риёкорлик, алдамчилик, ғаламислик ва текинхўрлик билан шуғулланмоқдалар. Улар диний маросимлар ўтказиш баҳонаси билан одамларни алдаб, бойлик орттирмоқдалар. Қабристонларни ободонлаштириш учун давлат томонидан ажратилган минг-минг сўмлаб маблағни ўзлаштириб юбордилар. Газетамизнинг 1973 йил 2 декабрь сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган танқидий мақолада ана шу каби фактлар очиб ташланганди.

Куйбишев район партия комитетидан олинган жавобда айтилишича, текшириш ўтказилганида мақолада келтирилган фактлар тасдиқланган. Текшириш материаллари айбдорларни жавобгарликка тортиш учун район прокуратурасига юборилган.

НУКУСДА СЕМИНАР-КЕНГАШ

НУКУС, 10 апрель. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистон колхоз ва совхозлари партия ташкилотлари секретарларининг икки кунлик семинар-кенгаши ўз ишини тамомлади. КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг қарорлари асосида партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов доклад қилди.

Семинар қатнашчилари социал-иқтисодий ривожланиш планларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишга, қишлоқ хўжалиги инженер-техник ходимлари ва мутахассисларининг ижодий активлигини кучайтириш юзасидан партия комитетларининг ишига, ишлаб чиқариш илғорларини моддий ва маънавий рағбатлантиришни бирга қўшиб олиб боришга катта эътибор бердилар. Партия комитетларининг секретарлари иш тажрибаларини ўртоқлашдилар

Ёш олимлар конференцияси

9 апрелда Тошкентда ёш олимларнинг санъат масалалари бўйича илмий-назарий конференцияси очилди. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллигига бағишланган бу конференция программасида архитектура, театр, тасвирий санъат ва бошқа санъатни ривожлантириш проблемалари бор.

Конференция 12 апрелгача давом этади. (ЎзТАГ).

САНОАТ АСОСИДА

Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон олимларининг Тошкентда бўлиб ўтган Ўрта Осиё кенгаши саноат технологиясини чорвачиликка жорий этиш масаласига бағишланди. Ленин орденли В. И. Ленин номидаги Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик Фанлари академиясининг Ўрта Осиё бўлими чақирган ана шу кенгаш қатнашчилари КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг қарорлари, қўриқ ерлар ўзлаштирила бошланганлигининг 20 йиллигига бағишланиб Олмаотада ўтказилган тантанали мажлисда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев сўзлаган нутқда баён этилган қоидалар ва хулосалар асосида чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни янада кўпайтириш вазифаларини муҳокама қилдилар.

Чорвачиликни саноат асосига ўтказиш юзасидан олиб борилаётган тадқиқотларни ҳамда колхоз ва совхозлар учун илмий асосланган тавсияномаларни ишлаб чиқишни жадаллаштириш йўллари белгиланди. (ЎзТАГ).

ШОИР ЮРГАН ЙЎЛЛАР...

ЁЗУВЧИ ЁН ДАФТАРИДАН

Табиатнинг танти мўйқалами билан бўёқ берилган, қуёшнинг серфараҳ нурлари ила нақшланган тоғлар, бахмал қирлар, жами гўзалликлар юрти Кисловодск, Пятигорск шаҳарлари шифобахш нарзан суви билангина эмас, улуғ қадамжойлари билан ҳам мўътабардир. Фусункор ўлка қучоғида, Кавказ тоғларининг этакларида улуғ рус шоирлари, аҳли донишлар умумсовет адабиёти, шунингдек ўзбек совет ёзувчиларининг ҳам бобокалон устозлари А. С. Пушкин, М. Ю. Лермонтовлар яшаган, илҳом олган. Шоирлар қалбига ором, илҳом бўлиб шивирлаган субҳи-саболар ҳамон саросар, дарёлар, чашмалар, жилғалар ҳамон шўхи-шан, сарвлар ҳамон хаёлчан, арчалар ҳамон яшил либосини ечмаган. Қуёш кўтарилгапти, тонг шуъласида нурланган, бир-бирига елка тираган Эльбурснинг икки азамат чўққиси — икки буюк шоирга қурилган ҳайкалдай салобат касб этган.

Мана, тонгда қуёшдан илк бора бўса олгувчи, субҳидамда илк бора қуёшнинг оловранг шуълаларига кўмилгувчи «Оловранг қуёш» номли тоғ қояси... Бу қояда устозлар неча бор тонгни қаршилаган, неча бор пастдаги хаёлчан, сўлим боғларнинг уйқудан уйғонишини кузатган. Қоя устида туриб ўзимнинг содда, ҳали ғўр бўлса ҳамки, туғёнларга тўла юрагим тўрида туғилган сатрларимни устозлар хотирасига бағишладим:

Майли ёниш, ёниш бўлсин
қисматим,
Сокинликни билмасликка розиман.
Қўшиқни ҳам оташлардан излагим,
Чапсам, баҳра олса биров
созимдан.
Устозларим, сиздек бедор
ўтсайдим,
Осудалик роҳатига бегона.
Қаламингиз кўзларимга
суртсайдим
Топармидим дилга йўл ёна-ёна.

— Кисловодск ҳавоси ишқ-муҳаббатга чорлайди, Маъшуқ тоғи этагида бошланган ҳамма романлар шу ерга келиб ниҳоясига етади, — деб ёзган эди М. Ю. Лермонтов. Дарҳақиқат, бу ернинг ҳамма нарсаси — арғувон хиёбонларнинг тангадай офтоб тушмайдиган соялари ҳам, тошдан-тошга сакраб ям-яшил тоғлар орасидан ўзига йўл солиб оқувчи сойлар ҳам, жим-жит даралар аллақандай сирли, муҳаббатли.

Мана, Лермонтов ўз чопқир тулпорида кезган даралар, ана у бир дам соясида тин олган, отининг тизгинини боғлаган дуб дарахти. Мана бу эса шоир отини суғориб туриб хаёлга толган тоғ чашмаларининг зилоллиги-ю, тоғ гиёҳларининг муаттар бўйидан ташкил топган Подкумок дарёси. Дарё ҳамон шўх. У шоир ҳузурига шошиб бораётгандай тез, ҳаяжонли оқмоқда.

Айтишларича, ҳозир Лермонтов қояси деб номланган қояда шоир соатлаб ўтирар, юлдузли осмонни кузатар, жануб тунининг оромбахш ҳавосидан тўйиб-тўйиб нафас оларди.

Лермонтов қоясида қиш ҳукмрон, йўлларни қор босган, сўқмоқларни муз қоплаган бўлишига қарамай одамлар, шеърият мухлислари қояларга тирмашиб, қор кўрпалари остида кўмилиб ётган қояга чиқиб борардилар. Гоҳ жарлар, гоҳ тикка, зинасиз довонлардан ўтиб бориладиган бу қоя эртакдай ўзига тортади. Тоғ йўлларида кексалар, ёшларни, турли миллат кишиларини учратасиз. Шеърият даҳосига ҳурмат, таъзим эмасми? Худди шундай! Қоя остида чашма шилдирайди. Чашмадан сув ичмаслик гуноҳдай туюлади кишига. Чунки бу Лермонтов чашмаси! Ана, қоя устида тин олаётган парча булут шоирнинг ўтли сатрларини ёдга солди:

Улкан чўққи кўксида бир вақт
Олтин булут қолиб тунади.
Саҳарлаб у тағин жўнади
Зангор осмон бўйлаб шод,
хушвақт.

Кисловодскнинг шимолида Боргустон тоғининг қоялари кўкка бўй чўзган. Тоғлар ўртасида ажойиб манзара кўзга ташланади. Табиатнинг санъаткор қўли билан ясалган улкан «Тоғ узуги» саёҳатчиларни жуда қизиқтиради. Тоғлик черкаслар, саёҳатчилар кўпинча бу ерда тонгда қуёшнинг илк бор киприк қоқишини кузатадилар. М. Ю. Лермонтов ҳам табиатнинг бу танти туҳфасидан кўп бор баҳрланган, Кавказ қуёшининг кокил ёйишини қаламга олган. «Тоғ узуги» ёнида катта ғор бор. Ғор улуғ шоир қадами етган жой бўлгани учунгина эмас, шоир қўли билан ўйиб ёзилган ҳуснихатни кўксида юз йиллар оша сақлаб келаётгани билан ҳам қимматли, тарихийдир. Мана, шоир ўз қўли билан ғор деворларига битган ўша қимматли, ўлмас сатрлар:

Умримнинг тонгида тақдир ёзмиши,
Эй, Жануб тоғлари, айирди сиздан.
Сизни мангу эслар бир кўрган
киши,
Ватаннинг энг ширин қўшиғисимон.
Кавказни севаман!

Пятигорскда Лермонтов юрган йўллар, у яшаган «Лермонтов уйи»дан бошланади. Шоир бу ерда 1841 йилнинг 15 июлигача, машъум дуэлгача яшаган, ижод қилган. Уйда шоирнинг бой адабий мероси, ҳужжатлари, буюмлари сақланиб келади. Уйнинг шимол томонида худди эронларнинг пахмоқ қалпоғидай кўтарилиб турган Маъшуқ тоғи осмоннинг катта қисмини тўсиб туради. Кунботар томонда тинган бўроннинг сўнгги булут парчасидай беш чўққили Пятигорск черкеслар тили билан айтганда Бештов арчазорлар қучоғида. Нарида мовий туманлик ичида тоғлар бир-биридан юксалиб боради. Уфқ четида эса Казбекдан бошланиб қўшчўққили Эльбрус тоғи кумуш—оқ яктак остида кўзга ташланади. Гўдак бўсасидай пок, беғубор тоғ ҳавосидан устоз шоир тўйиб-тўйиб нафас олган. Кўмкўк нилдек осмонда чарх урган қушларнинг қанот қоқишини дераза оша кузатган. Тоғ бағридаги Елизавета булоғидан ҳар тонг илҳом пиёласини тўлдириб сув ичган... Шоир яшаган уйнинг ёнида бир жуфт дуб уй томонга ҳиёл эгилган — таъзим қилгандай бош эгиб ўсибди. Устоз уни ниҳоллигида парвариш қилган, ҳовучлаб суғоргандир. Мана, қўш деразалар. Бу деразаларни шоир тонг пайтларида неча бор ўз қўллари билан очгандир. Боғдаги уфор гулларнинг иси хонани тутгандир ўшанда...

Тоғ қояларига кўтарилиш жойида сўлим бир ғор бор. Ғор ичида юқоридан чашма сизиб турибди. Бу худди тоғнинг кўз ёшидай. Ғор ғоят салқин бўлганидан шоир ёзнинг энг иссиқ оташли кунларида шу ерга келиб ўтирар, ижод қиларкан. Афсонавий Кавказ тоғлари, тоғликлар ҳақидаги шеърлари илк бора шу ерда хаёлида тинган бўлса, ажабмас.

1841 йилнинг ёзида оқшом чоғида бир меҳмондорчиликда кўнгилсиз ҳодиса рўй беради. Лермонтов билан истеъфодаги майор Мартинов ўртасида низо чиқади... Ўша низога сабаб бўлган уй ҳам айбига иқрордай, тарих олдида жавобгардай турибди. Ўша маҳалладан ўтарканмиз, ўша уй деразаларига қарарканмиз, шоир шеър ёзиб ўтиргандай туюлди. Осойишта сукунат... Мана, ўша залворли Бештоғ этагидамиз.

Тоғлар ўртаси ўрмон. Қайинлар оппоқ ҳарир либосда. Ўрмон ўртасида кичик майдон, ўт-ўланлар... Шоир санъатини қурол билан тенглаштирган Лермонтовнинг оташин сатрлари зодагонлар оромини кўпдан бузиб келарди. Улар шоирни йўқотиш пайтида не-не чораларни ўйлаб кўрмадилар. Истеъфодаги майор Мартинов ҳам худди мана шундай суиқасд мақсадида йўлга солинди. Тоғлар этаги, ўрмон... Мартиновнинг шошилинч отган ўқи шоирни ўт-ўланлар устига йиқитди. Табиат дод солди. Осмон фарёд чекди. Бир зумда тоғлар устига булутларни ҳайдаб келди. Момақалдироқ қарсиллади, жала қуябошлади. Сабзалар қонга беланди — шоирнинг, буюк шеъриятнинг қонига!... Эслаш ҳам оғир, биз бош эгиб турардик... Бу дам осмон ўша машъум кундагидай булутли.

Ҳозиргина кўкка бўй чўзиб турган Маъшуқ тоғи ҳижолат ичра лол қолгандай қуюқ туман ичига яширинди. Сукунат... Юракларни ларзага солувчи сукунат даҳшати ҳукмрон эди... Бу дақиқалар юрагимда мангу қолади. Қаршимизда шоир қони тўкилган, шоир сийнасини бағрига яширган замин майсалари кўм-кўк. Кўм-кўк майсаларга қараб туриб, худди шундай яшил майсалар устида тоғлар орасида ўлдирилган яна бир устозимни эсладим. Бу — ўзбек совет шеъриятининг бобокалони Ҳамза Ҳакимзода эди. Ҳамзамиз тош бўрон қилинди. Лермонтовимизга эса ўқ отилди. Тоғлар орасида иккиси ҳам майсалар устига йиқилди. Лекин икки буюк шоир умри, иқтидори мана шу тоғлардай буюк, бардошли, ўлмас бўлиб қолди...

Пушкин ўлдирилган лаҳзада Лермонтов қандай алам чеккан, фарёд кўтарган бўлса, Лермонтов ҳалок бўлгандан сўнг ҳам халқ шундай фарёд чекди. Шоирнинг оташли сатрларини минг бор ёдга олди, киборлар оламини лаънатлади:

Бўм-бўш қоя тепасида бир ўзи
ёлғиз,
Ўртоқларсиз гуллаб-ўсди, баҳорги
чечак.
Уни бўрон, жала келиб хароб этди
тез,
Аммо қоя турар ҳамон илгари-
гидак.
Лекин унда кўркам чечак яшнамас
энди,
У дўллардан яксон бўлди, шамол-
дан синди.

Халқ 18 йил давомида шоирга атаб пул йиғди. Россия бўйлаб Лермонтовнинг энг яхши ҳайкали учун конкурс эълон қилинди. Ниҳоят ҳайкалтарош А. М. Опекушиннинг лойиҳаси маъқул топилди.

Халқ ўз маблағи, ўз муҳаббати, ўз эътиқоди билан шоирга улкан ҳайкал ўрнатди. Бу ҳайкал Пятигорск шаҳрининг энг баланд, энг баҳаво, энг гўзал бир хиёбонида қад кўтарди. Бу Иттифоқимиздаги энг баланд ва муваффақиятли чиққан ҳайкалдир. Унда шоирнинг Пятигорскдан туриб Кисловодскнинг сўлим тоғларига тикилганча хаёлга толган сиймоси тасвирланган. Ёнида шоирнинг ҳали варақлаб тамомламаган китоби турибди. Бу — яшалмаган шоир умрининг, ёзилмай қолиб кетган асарларининг рамзидир. Шоир яшаган жойларда унинг минглаб мухлислари қаторида бир шогирд сифатида мен ҳам пойида бош эгдим. Ўзбек шеъриятининг алломалари, ёш авлодидан олиб борган саломимни топширдим, ҳурматэҳтиромимни бажо келтирдим. Ўзбекистонимизнинг бир ҳовуч тупроғини унинг пойидаги тупроққа сепдим. Шоир умридек, боқий сатрларини ёдга олдим.

Кексалар фотиҳа ўқиб кетади,
Йигитлар ўтганда қаддини ростлар,
Қизлар ўтганида уҳ тортар бир
зум,
Гусарлар ўтганда айтишар қўшиқ.

Яқинда Фарғона водийсида Ҳамза кезган Шоҳимардон тоғларида, биллур сой соҳилларида бўлиб, шоир хотираси учун бир дона тош олиб келган эдим. Бу сафар Лермонтов ҳузуридан, Кавказ тоғларидан, шоир хотираси учун қайин дарахтининг япроғини олиб келдим. Тош ва япроқни ёнма-ён қилиб ёзув столимга қўйдим. Уйим тўрида икки буюк шоир ёнма-ён тургандек бўлади менга.

Икки буюк устоздан сабоқ олмоқ учун ҳар куни муҳаббат билан ижодга ўтираман.

Эътибор ОХУНОВА,

Пятигорск — Кисловодск шаҳарлари..

Гвинея-Бисау Республикасининг қуролли кучлари Португалия мустамлакачиларига қарши жанговар ҳаракатларни муваффақиятли давом эттирмоқдалар. Ватанпарварларнинг дадил ҳужумлари туфайли душман катта талофот кўрмоқда. Суратда: Гвинея-Бисау ҳаво ҳужумидан мудофаа қисмларининг жангчилари уриб туширган Португалия ҳарбий самолёти.

БТА—ТАСС фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **НИКОЗИЯ.** «Делта Трейдинг компани лимитед» компаниясининг бош директори Ставрос Псиллос бу ерда ўтказилган матбуот конференциясида гапириб, бундай деди, «Кипрнинг социалистик мамлакатлар билан савдо-сотиғи узлуксиз ривожланиб бормоқда. Савдо-сотиқни келгусида янада кенгайтириш учун қулай истиқболлар мавжуд». У 1973—1974 йилги мавсумда Кипр сотган 220 минг тонна цитрус меваларнинг қарийб ярмини Европадаги социалистик мамлакатлар харид қилганлигини айтди.

◆ **ТОКИО.** Киото префектураси губернатори сайловида Японияннинг демократик кучлари ғалаба қозондилар. Т. Нинагава еттинчи марта ана шу лавозимга сайланди. Коммунистик ва социалистик партиялар унинг номзодини қўллаб-қувватладилар.

Ҳозирги вақтда тараққийпарвар кучларнинг вакиллари етти префектурада губернаторлик лавозимларини эгаллаб турибдилар ва Япониядаги 60 дан кўпроқ шаҳарга бошчилик қилмоқдалар. Шу кучларнинг депутатлари мамлакат шаҳар ва посёлкаларининг 152 маҳаллий мажлисларида ҳам кўпчилик ўринни эгаллаб турибдилар.

◆ **КАРАКАС.** Венесуэла конгресси депутатлар палатасида ҳозирги вақтда Америка нефть монополияларининг назорати остида бўлган нефть саноатини национализация қилиш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш тугалланди. Конгресс раиси Гонсало Барриос ўз нутқида бундай деди: «Биз нефть саноатини национализация қилиш йўлида қатъият билан олға борамиз. Бу тадбир барча венесуэлаликларнинг муддаоларига мос бўлиб тушади».

◆ **НАЙРОБИ.** Кения пойтахтида денгиз ҳуқуқига бағишланган конференция ўз ишини тамомлади. Конференция ишида ривожланаётган 77 мамлакат вакиллари иштирок этдилар. 12 кун давом этган учрашувда БМТнинг денгиз ҳуқуқига бағишланиб ўтказиладиган конференцияси олдидан шу мамлакатларнинг умумий позицияси келишиб олинди. Бу конференция шу йил июнь ойида Венесуэланинг Каракас шаҳрида очилади.

◆ **ТАНАНАРИВЕ.** Мадагаскар мустақиллиги конгресси партиясининг раиси Ришар Андриамандзату Ғарб давлатларининг Ҳинд океани зонасини милитарлаштиришга қаратилган режаларини қатъиян қоралади. У шу ерда ўтказилган матбуот конференциясида сўзга чиқиб, ана шу империалистик найранглар Малагаси Республикасининг мустақиллиги учунгина эмас, Ҳинд океани ҳавзасидаги барча бошқа мамлакатларнинг мустақиллиги учун ҳам жиддий таҳдид туғдиради, деди. (ТАСС).

БМТ: МАХСУС СЕССИЯ ЎЗ ИШИНИ БОШЛАМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК, 9 апрель **ТАСС мухбири Ю. Романцов хабар беради:**

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ист-Ривер соҳилидаги штаб-квартираси заллари ва коридорлари яна гавжум бўлиб кетди. БМТ Бош Ассамблеясининг 9 апрелда очиладиган VI махсус сессиясида қатнашмоқ учун БМТга аъзо бўлган 135 мамлакат делегатлари бу ерга келди.

Сессиянинг кун тартибида хом ашё ва иқтисодий тараққиёт проблемаларини ўрганишдан иборат биттаю-битта, лекин ғоят муҳим масала бор. Бу масалани Жазоир блокларга қўшилмаган давлатлар номидан Бош Ассамблеяга таклиф қилди. «Учинчи дунё»даги кўпгина мамлакатларнинг асосий ёки ҳатто бирдан-бир даромад манбаи бўлмиш хом ашё ресурслари проблемаси кўпчилик бўлиб синчиклаб ва ҳар томонлама муҳокама қилишни тақозо этади. У халқаро савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорликни ривожлантиришда муҳим роль ўйнайди.

Жазоирнинг ташаббусини БМТга аъзо бўлган кўпчилик давлатлар, шу жумладан социалистик мамлакатлар тезда кенг кўламда қўллаб-қувватлай бошлади. Сессия ишида қатнашмоқ учун олти давлатнинг бошлиқлари, 30 дан ошиқ ташқи ишлар министрлари, савдо-сотиқ, экономика, молия министрлари Нью-Йоркка келди. Совет Иттифоқи КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бошчилигидаги делегацияни юборди.

Махсус сессия олдида турган проблеманинг моҳияти шундан иборатки, капиталистик дунё билан ривожланаётган мамлакатлар ўртасидаги ҳозирги иқтисодий муносабатлар системаси ривожланаётган мамлакатларни хом ашё манбаи сифатида эксплуатация қилишга асосланган. Хом ашёни саноат молларига ноэквивалент тарзда алмашлаш монополиялар олаётган мўмай фойдаларнинг асосий манбаига айланиб ривожланаётган мамлакатлар миллий экономикасини ривожлантириш, фаровонлигини юксалтириш учун эса асосий тўсиқ бўлиб қолди. Ривожланаётган давлатлар мана шу тенгсиз муносабатлар тубдан қайта кўриб чиқилишини талаб қилиб, иқтисодий мустақиллик учун курашмоқдалар.

Мана шу шароитларда ривожланаётган давлатларнинг бирдамлиги, уларнинг биргалашиб иш кўра олиши, монополистик воситачиларни четлаб хом ашё истеъмолчилари бўлмиш давлатлар билан бевосита алоқа ўрнатишга аҳд қилганликлари алоҳида аҳамият касб этади.

Блокларга қўшилмаган мамлакатлар Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан иқтисодий ҳамкорлик нафини тобора яққол тушуниб бормоқдалар. Бундай ҳамкорлик одилона заминга қурилиб, ривожланаётган давлатлар иқтисодий мустақиллигини мустаҳкамлашнинг самарали воситаси бўлиб хизмат қилади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико Нью-Йоркка келгач: «Совет Иттифоқи делегацияси БМТ Бош Ассамблеяси махсус сессиясининг иши муваффақиятга эришмоғига ҳамма чоралар билан ёрдам беришга тайёрдир», — деб таъкидлади.

ЯПОНИЯ. Токиода турмуш шароитининг оғирлигига ва инфляцияга қарши меҳнаткашларнинг катта намойишлари бўлиб ўтди. Ана шундай намойишлардан бирида 300 мингга яқин киши қатнашди. Суратда: пойтахтнинг «Ионоги» паркида оммавий митинг.

М. Демченко фотоси. (ТАСС).

СОЦИАЛИСТИК МАМЛАКАТЛАР ВАКИЛЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВ

НЬЮ-ЙОРК, 9 апрель. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико бугун Болгария Халқ Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Куба Республикаси, Монголия Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Румыния Социалистик Республикаси ва Чехословакия Социалистик Республикаси делегациялари бошлиқлари билан учрашди. Мазкур делегациялар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг хом ашё ва иқтисодий ривожланиш проблемаларига бағишланган VI махсус сессияси очилиши муносабати билан Нью-Йоркка келдилар.

Ўртоқларча вазиятда ўтган учрашув чоғида БМТ Бош ассамблеяси сессияси ишларига доир масалалар юзасидан самарали фикрлашиб олинди.

ТИНЧЛИК ИШИГА ҚЎМАКЛАШАЙЛИК

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). Бу ерда Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун курашувчи халқаро комитетнинг уч кун давом этган сессияси ёпилди.

Сессия қатнашчилари бўлган 26 миллий комитет ва группаларнинг ҳамда 14 халқаро ташкилотнинг вакиллари Европада сўнгги вақтларда рўй берган воқеаларни анализ қилдилар. Европада тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик сиёсатини мустаҳкамлаш йўлида эришилган муваффақиятларни таъкидлаб ўтдилар, қитъада кескинликни юмшатишга кўмаклашиш, ижобий силжишларни ривожлантириш соҳасида ижтимоий кучлар олдида турган вазифаларни белгиладилар.

Музокараларда сўзга чиққан нотиқлар давлатлар ўртасида икки томонлама алоқаларнинг ривожлантирилганлиги, шунингдек, Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг яхшиланганлиги халқаро аҳволда ва Европадаги аҳволда қулай ўзгаришларга ёрдам берганлигини таъкидлаб ўтдилар.

Сессияда тинчликсевар кучларнинг Москвада ўтказилган жаҳон конгрессига юксак баҳо берилди. Сўзга чиққан нотиқлар таъкидлаб ўтганидек, бу конгресс тинчлик кучларини жипслаштиришга ва халқаро кескинликни юмшатишга ёрдам берди.

Сессия маъқуллаган декларацияда ҳукуматлар, парламентлар, жамоатчилик кучлари Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг иккинчи босқичини тезроқ тугаллашга ва унинг учинчи, тугалловчи босқичига ўтишга кўмаклашуви барча тадбирларни кўришга даъват этилади. Ҳужжатда кенгаш қатнашчилари ўзларининг бутун диққат-эътиборларини кенгаш ишини тезроқ тугаллаш мақсадида асосий масалаларни ҳал қилишга қаратиш истаги билдирилади.

Халқаро комитет, дейилади декларацияда, Женевада ўтказилаётган кенгашни шунчаки мақсад деб эмас, балки Европада хавфсизликни ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш жараёнидаги муҳим элемент деб қарамоқда.

Сессияда Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик учун халқаро комитетнинг Устави қабул қилинди.

СУВАННА ФУМАНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ВЬЕНТЬЯН, 10 апрель. (ТАСС). Лаос Миллий бирлик янги Муваққат ҳукуматининг Бош министри шаҳзода Суванна Фума бугун ўз қароргоҳида бир группа Совет журналистларини қабул қилди.

Лаос қироллиги диёрида яна миллий иноқлик ва тинчлик қарор топганлигидан ғоят хурсандман, деди у. Ҳукумат ва миллий кенгаш мамлакатда янада осойишта вазият вужудга келтириш, миллий экономикани мустаҳкамлаш учун ва ҳозирги вақтда бизнинг олдимизда турган мураккаб масалаларни ҳал этиш учун, жумладан, кўп йиллар давом этган уруш жароҳатларини тезроқ даволаш учун мумкин бўлган ҳамма ишларни қилади.

ИСРОИЛДАГИ СИЁСИЙ ТАНГЛИК КЕСКИНЛАШДИ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Қуддусдан олинган хабарларга қараганда, Исроилда ҳукумат танглиги рўй бериши учун реал хавф вужудга келди.

Исроилнинг 1973 йил октябрь жангларига тайёргарлигини текширувчи комиссиянинг доклади ҳукуматнинг сиёсатидан норозилик тўлқинини пасайтиролмади. Маълумки, шу докладда комиссия 2 апрель куни Исроил қуролли кучлари бош штабининг бошлиғи Элазар 1973 йил октябрь уруши вақтида «янглишиш ва хатоларга» йўл қўйди, деб айблаб уни истеъфога чиқишга мажбур қилган эди.

Аммо шу тариқа комиссиянинг мудофаа министри Даянни зарбадан қутқариб қолиш борасидаги уриниши муваффақиятли бўлиб чиқмади. Ҳатто ҳукуматнинг ўзида ҳам камида олти министр Даяннинг истеъфо беришини талаб қилиб, мудофаа министри Исроил армиясининг солдат ва офицерлари ҳамда техникаси кўрган оғир талафотлар учун ҳақиқатан ҳам жавобгар, деб уни айблади. Даян билан унинг тарафдорлари эса ўз навбатида ҳукуматнинг коллектив бўлиб истеъфога чиқишини қистаганг қилмоқдалар. шу тариқа Даян янги ҳукумат составига киришга муваффақ бўламан, деб умид қилмоқда.

Тель-Авивнинг ҳукмрон доираларида бир-бирини ўзаро айблашнинг ҳозирги кампанияси ва ихтилофлар кескинлашганлиги Исроил ўтказаётган агрессив, босқинчилик сиёсати танг аҳволга тушиб қолганлигининг натижасидир. Бу тангликдан машъум йўлни тубдан қайта кўриб чиқиш орқалигина қутилиш мумкин.

ПЕКИН МУСТАМЛАКАЧИЛАРНИ РАҒБАТЛАНТИРМОҚДА

ЛОНДОН, 9 апрель. (ТАСС). «Экономист» журналининг Гонконгдаги мухбири «Хитой Гонконгда мисли кўрилмаган миқдорда капитал маблағ сарфлаётганлигини» хабар қилади. Хитой, деб ёзади мухбир, Англиянинг ана шу мустамлакасида ўзи етказиб беришни ваъда қилган йилига 300 минг тонна нефть учун иккита катта омбор, контейнерларга жойланган юкларни саралайдиган база ҳамда порт районида замонавий омборхоналар комплексини қуриш ниятидадир.

Хитой Гонконгни ўзининг транзит савдоси учун қулай ва фойдали база сифатида сақлаб қолишдан манфаатдор, деб ёзади журнал. Бултур Хитойнинг транзит савдоси ҳажми икки баравар ўсиб, 1 миллиард 700 миллион Гонконг долларига етди.

«Экономист» журналининг таъкидлаб ёзишича, Пекин Хитой территориясидаги шу мустамлакада «мустамлакачи империалистларнинг бўлишига тоқат қилиш бир ёқда турсин, ҳатто ўзининг мислсиз капитал маблағ сарфлаш программаси билан уларни рағбатлантирмоқда».

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИ.

ШАНБАЛИККА ШАЙЛАНИШЯПТИ

АНДИЖОН. Шаҳардаги 3-пахта тозалаш заводи коллективи москваликлар ташаббусига қўшилиб, 1974 йил 20 апрелда доҳий В. И. Ленин хотирасига бағишлаб коммунистик шанбалик ўтказишга аҳд қилди. Шанбаликда мингдан зиёд киши қатнашади. 115 тонна тола, 13 тонна момиқ ишлаб чиқарилади. 190 тонна уруғлик чигит тайёрланади. Битта бригада тежалган пахта, электр энергия ва ўров материали ҳисобига ишлаб, 40 тонна юқори сифатли тола ишлаб чиқаради.

Тайёрлов пунктларидан заводга 500 тонна пахта келтирилади. Иваново шаҳри тўқимачиларига 4 вагон тола, ёғ заводларига 300 тонна чигит юборилади. Юздан ортиқ киши капитал қурилиш ишлари билан шуғулланади. Улар битта қуритиш-тозалаш цехини, 15 вентиляторни, 4 та ғарам бузувчи машинани, 20 та транспортёрни ремонтдан чиқаради. Завод ва пахта пунктлари атрофи тозаланади, 20 минг квадрат метр жой обод қилинади, гулзорга айлантирилади. 5 минг туп турли хил дарахт кўчатлари ўтқазилади. Завод коллективи беш йиллик фондига 3 минг сўм пул ўтказади.

Шаҳар партия комитети корхона коллективининг ватанпарварлик ташаббусини маъқуллади.

НАМАНГАН. Область саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларида, колхозлар ва совхозларда «Қизил шанбалик» ўтказишга тайёргарлик кўрилмоқда. Шаҳардаги машинасозлик заводи ва таксомотор паркида бўлиб ўтган митинг қатнашчилари шанбаликда юқори унум билан меҳнат қилишга, шу кунги иш ҳақларини беш йиллик фондига ўтказишга аҳд қилдилар.

ГУЛИСТОН. Пахта тозалаш заводи коллективи 20 апрель куни 80 тонна тола, 10 тонна момиқ, 120 тонна уруғлик чигит ишлаб чиқариш ва реализация қилишга аҳд қилдилар. Заводнинг кўпгина илғор ишчилари шу куни топшириқларни бир ярим баравар адо этишга сўз бердилар. Корхона коллективи шанбаликдан тушган 5,5 минг сўм пулни беш йиллик фондига ўтказадилар.

КОБАЯСИ ҲАЁТИ

Бу фильм суратга олинмай туриб у ҳақда анчагина ёзилган эди. Фильм яратувчилари ўз муваффақиятларига ишонардилар. Бироқ у кутилганидан ҳам яхши бўлиб чиқди. Фильм биринчи кўрикдаёқ ҳамманинг қалбидан жой олди. Залда чироқ ёнса ҳам ҳеч ким ўрнидан турмади. Фильмнинг тугаганига ишонишмасди.

«Такидзи Кобаяси» фильми Япониянинг пролетар ёзувчиси ҳақида, унинг милитаризмга қарши кураши ва бу йўлда фожиали ҳалок бўлиши тўғрисида ҳикоя қилади. Бундай мавзуда фильм яратиш Японияда унчалик оддий иш эмас. Чунки пулга тузоқ қўйган кино ва телекомпаниялар ўткир сиёсий картиналар яратишдан бош тортадилар. Лекин Япониянинг илғор кинематографчилари бундай қалтис ишга биринчи бор қўл ураётганлари йўқ. Мамлакатда прогрессив кинони қўллаб-қувватловчи ишчилар ва студентлар ташкилотлари пайдо бўлди. Ана шу ташкилотларнинг активлари фильм учун билетларни олдиндан тарқатиб чиқдилар. Билетлар 500 иен баҳосида (оддатдагидан икки баробар арзон) сотилди. Бу эса кинорежиссёр Тадаси Имаига фильмни яратиш имконини берди. Таниқли театр коллективларининг деярли ҳаммаси унга ёрдамлашдилар. Фильмни суратга олишда 120 артист ва 1500 статист иштирок этди.

«Биз ҳозирги ёшларга қандай яшаш кераклигини кўрсатишга ҳаракат қилдик», — дейди фильмни суратга олиш коллективининг раҳбари Араки. Фильм қаҳрамони ўзининг коммунистлар ҳақида ҳикоя қилувчи «1928 йилнинг 15 мартида», «Краб овчиси», «Фабрика ячейкаси» ва «Ташкилотчи» сингари асарларида бизни шунга ўргатарди. Унинг асарларида Максим Горький ижодига ўхшашлик бор. Кобаяси машҳур рус ёзувчисининг асарларини жуда севарди. Унинг адабий таҳаллуси «горький» маъносини бериши ҳам бежиз эмас.

Такидзи Кобаясининг ҳаёти турмада, у эндигина 29 ёшга кирганида узилди. Фильмда унинг ролини артист Кэи Ямамото жуда моҳирона ўйнаган.

Картина директори Итонинг АПН мухбирига маълум қилишича, «Такидзи Кобаяси» фильми Осиё ва Африка мамлакатларининг Тошкентда бўлиб ўтадиган Учинчи халқаро кинофестивалида намойиш қилиш учун танлаб олинган. Бу, — дейди у, — фильмнинг барча яратувчилари учун катта қувончдир. Чунки биз фильмимизни совет томошабинлари ҳукмига ҳавола қилаяпмиз!

Кадзуко КОМОГАВА,
АПН мухбири.

Ўзбекистон Ахборот

МАОРИФ

ДИРЕКТОРЛАР ЎҚИМОҚДА

Ушинский номли ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий институти республикамиз мактабларида ўқув-тарбия ишларини яхшилаш, ўқитувчилар, мактаб раҳбарлари ва халқ маорифи ходимларининг малакасини ошириш юзасидан катта ишлар қилмоқда. Бу ерда шу йилнинг дастлабки уч ойи мобайнида ёш авлод тарбияси билан машғул бўлган 1300 дан ортиқ киши малака оширди.

Шу кунларда институтда республикамизнинг турли областларидан келган мактаб директорлари ва уларнинг синфдан ташқари ишлар бўйича ўринбосарларидан 460 га яқин киши янги программа бўйича ўқитувчилар олдига қўйилган талаблар, мактабларда фан кабинетларини ташкил қилиш ва уларни жиҳозлаш, техник воситалардан фойдаланиб дарс ўтиш ҳақида қизиқарли лекциялар тингламоқдалар. Назарий жиҳатдан олинган билимлар практика билан боғлаб олиб борилмоқда.

Т. НОСИРОВ.

САНЪАТ

«КИЧКИНТОЙ РАЖ»

Андижондаги «Лола» қўғирчоқ театри ёшларни интернационализм руҳида тарбиялашга алоҳида эътибор бермоқда. Яқинда театр репертуари драматург О. Ноздрачевнинг ҳинд халқ эртаги асосида ёзилган «Кичкинтой Раж» номли асари ҳисобига бойиди. Бу асарни саҳналаштиришда режиссёр Н. Маматовнинг хизмати катта бўлди.

«ГУЛДАСТА» АНСАМБЛИ

Андижон область Қўрғонтепа районидаги Ҳамза номли совхозда санъат мухлислари йил сайин кўпайиб бормоқда. Совхознинг «Гулдаста» ансамбли тобора шуҳрат қозонаётганининг сабаби ҳам шунда. Ансамбль аъзолари ишчи, ўқувчи ва ўқитувчилар бўлиб, улар дилрабо қўшиқ ва куйлар билан санъат шинавандаларининг қалбларини ром этишган. Совхоз ҳаваскорлари район, область конкурсларида фаол қатнашиб, биринчи ва иккинчи даражали диплом ҳамда совринлар олишга муваффақ бўлдилар.

Совхоз драма тўгараги ҳам самарали ишламоқда. Тўгарак аъзолари З. Фатхуллиннинг «Ёшликда берган кўнгил», Ҳамзанинг «Заҳарли ҳаёт ёҳуд ишқ қурбонлари» каби драма асарларини саҳналаштириб катта шуҳрат қозондилар.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Республикамиз пойтахтида замонавий бинолар кўпайиб бормоқда. Хадра майдонида 3 мингдан ортиқ томошабинга мўлжалланган цирк биноси қурилишининг пастки қаватларида пардозлаш ишларига киришилди, юқорида эса монтажчилар жадал суръатлар билан ишлашмоқда. Асосий аренанинг улкан «тоқи»лари ўрнатиб бўлинди. 11-қурилиш трестига қарашли 75-қурилиш бошқармаси қурувчилари объектни Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг олтин тўйи арафасида фойдаланишга топширишга қарор қилишган.

Суратларда: илғор пайвандчилардан Б. Файзиев ва Ю. Тимоев; пастда — цирк қурилишида.

А. Тўраев фотолари.

„Зангори йўлка"ли САРОЙ

СПОРТ МАСКАЛАРИДА

Тошкентда Максим Горький номли маданият ва истироҳат боғига туташ ерда «Пищевик» стадиони бўлгувчи эди. Шу ерда бундан ўн йилча муқаддам республикада энг йирик сув спорти саройи эшиклари очилганда сузувчилар, сувга сакровчи ва ватерполчиларгина эмас, мухлислар ҳам беҳад қувонишди...

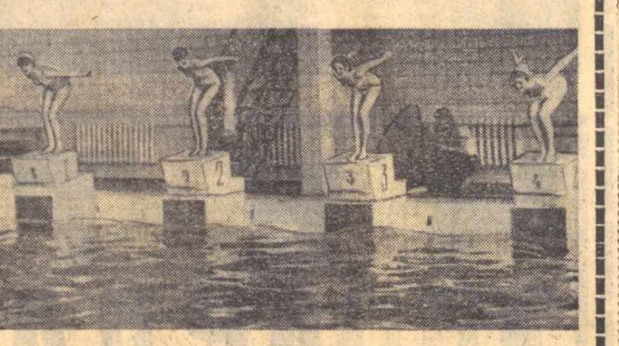

Катта мусобақаларни ҳам бемалол ўтказса бўладиган бу спорт кошонаси ҳаммавақт гавжум. Ичкарида узунлиги 50, эни 21 метрли мовий сув ҳавзаси жилоланади. Сув юзига қатор йўл солган пўкак-арқон оҳиста қалқиб турибди. Бассейн этагида сувга сакрашга мосланган баланд-паст супачалар, етти ва ўн метрли минора-вишка кўзга ташланади. Сув тўпи ишқибозлари учун эса кўчма дарвоза ва тўп қайтарувчи махсус тўр ҳам бор. Умумжисмоний машғулотлар ва машқлар ўтказишга алоҳида зал ажратилган. Бу ерда сузувчи ва сувга сакровчилар мусобақаларга тайёргарлик кўриши учун ҳамма шарт-шароит муҳайё. Батут, сакраш хандаклари ва паралон тўшаклар машқ қилувчилар ихтиёрида. Йигит-қизлар залда сув қўйнида машқ қилгач, минерал сувли душхонада маза қилиб ювиниб, мушакларига дам берадилар, ҳордиқ чиқарадилар.

Митрофанов номли сув спорти саройида тонг саҳардан кеч оқшомгача одам аримайди. Бу ерда «Спартак», «Меҳнат», «Буревестник» ва «Локомотив» спорт жамиятларининг сузиш ҳамда сувга сакраш бўйича ихтисослашган болалар-ўсмирлар спорт мактаблари, сувда сузиш олий спорт маҳорати мактаби талабалари машғулот ўтказишади. Бундан ташқари «Меҳнат ва СССР мудофаасига тайёр» физкультура комплексининг сузиш нормативини топширмоқчи бўлган ишчи-хизматчилар, ўқувчи ёшлар, қариликни «тан олмай», «саломатлик» группаси машғулотларига қатнаётган кишилар, шунингдек сув қўйнида яйрашни ихтиёр этганлар махсус абонемент билан қишин-ёзин сарой хизматидан фойдаланмоқдалар.

«Меҳнат» жамиятининг спорт мактабида 552 бола сузиш, 200 дан ортиқ ўқувчи сувга сакраш маҳоратини ўрганаётганлигининг ўзи спорт саройи иш графигини тузиш осон эмаслигидан дарак бериб турибди. Сув спорти турлари бўйича Ўзбекистон терма командалари аъзолари ҳам йирик мусобақаларга худди шу ерда тайёргарлик кўришади. Бу ерда машқ қилувчилар кунига 1300 кишига етган пайтлар ҳам бўлган. Ўтган йили саройда салкам 200 минг киши сузиш билан шуғулланганини эътиборга олсак, ўн йил мобайнида бир ярим миллион киши зилол сув «сеҳри»дан баҳраманд бўлгани ойдинлашади.

ГТО янги комплекси нормативларини топширишда энг масъулиятли синовлардан бири сузишдир. Сув саройида бу борада қилинаётган ишлар ҳам диққатга сазовор. Бирор минут ҳам холи қолмайдиган бассейн ҳар куни соат 12 дан бир яримгача норматив топширувчилар ихтиёрида бўлади. Бултур бу ерда уч ярим минг киши ГТО нишондори бўлишга эришди. Ҳозир спорт саройида авиация техникуми, «Миконд» заводи, Успенский номли музика мактаби ва бошқа ўқув юрти ҳамда корхоналарнинг ёшлари, ишчи-хизматчилари ГТО нормативларини топширмоқдалар.

Умумий ва махсус жисмоний тайёргарлик, тарбиявий ишлар яхши йўлга қўйилганлиги учун саройда фақат ўтган йилнинг ўзида, етти нафар спорт мастери, 11 мастерлика номзод, 44 биринчи разрядлилар тайёрланди, шунингдек 500 дан ортиқ киши оммавий разрядли бўлди.

Токиодаги олимпиада иштирокчилари С. Бабанина, Н. Устинова, Бутуниттифоқ мусобақалари совриндори С. Конов каби маҳоратли спортчилар етишиб чиққан республикамизнинг бу йирик спорт кошонасида С. Гаранин, И. Красавцев, Е. Завадовская, А. Волкова сингари қобилиятли ёшлар зафарли йўлни давом эттирмоқдалар.

Яқинда «Меҳнат» жамияти базаси сув спорти саройи ихтиёрига ўтди. Натижада бу база сув спорти комбинати номини олиб, касаба союз жамиятлари спортчилари машқ қиладиган асосий масканга айланди. Тренировка ва таълим-тарбия ишларини назорат қилиш анча осонлашди, машғулотлар самарадорлиги ошди. Илгари спорт саройида 36 та, Комсомол кўлидаги «Меҳнат» жамияти базасида 19 тренер ишлаган бўлса, ҳозир комбинатда қирқ тренер ёшларга устозлик қилмоқда.

— Спорт саройимизнинг истиқболи порлоқ. Бир ёнда 25 метрли сув ҳавзаси, иккинчи ёнда эса, махсус спорт ўйинлари зали биноси қад кўтаради, — дейди сув спорти комбинати директори Қ. Нуъмонов. — Ана шунда сузувчи спортчиларга ҳам, ГТО нишондори иштиёқмандларига ҳам янада яхши шароит яратилади. Дарвоқе, янги комплекс биз учун жуда қўл келди. Норматив топширгани бассейнимизга келган кишиларнинг кўпчилиги сузишнинг «мазаси»га тушуниб, спортнинг мазкур турига ихлос қўймоқдалар. Сув ҳавзамизнинг доимий мухлислари эса тобора кўпайиб боряпти. Норматив топширувчилар учун ҳам, сузишни ўрганмоқчи бўлганлар учун ҳам, маҳорат ошириш ниятида келганлар учун ҳам малакали мутахассисларимиз бор.

Тошкентнинг энг йирик спорт базаларидан бири — сув спорти саройи йирик мусобақалар ўтказиладиган, сузувчи-ю, ишқибозларнинг севимли манзилгоҳига айланган. Бу ердаги шаффоф сув қўйнида яйраб, ҳамиша соғлом ва тетик, қолаверса маҳоратли спортчи бўлиш тарафдорлари сафи кенгайиб бормоқда.

Р. ҚОСИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҒОЛИБЛИК МЕЗОНИ

Шахмат

Бир неча йилдирки, жаҳоннинг етакчи журналист-мутахассислари бир жойга тўпланиб, энг яхши шахматчи кимлигини овоз бериш йўли билан аниқлайдиган бўлиб қолдилар. Жаҳон чемпиони борку, ахир! Тўғри, тождордан зўри бўлмайди, аслида. Лекин у баъзан йил давомида бирорта мусобақада ҳам қатнашмаган бўлиши мумкин. Чунончи, аввллари чемпион бир ёқда қолиб, йилнинг энг яхши шахматчилари деб Бент Ларсен, Борис Спасский, Роберт Фишер тан олинган эдилар, «Оскар» соврини теккан йиллари улар чинакамига шахмат оламининг сермаҳсул гроссмейстери бўлишган. Тожга эса даъвогарлардан саналардилар, холос.

Ўтган йили шахмат оламининг «ҳукмдори» Роберт Фишер қолиб, 1973 йилнинг энг яхши шахматчиси деган ном 22 ёшли совет гроссмейстери Анатолий Карповга тегди. Бир йилда у олтита йирик мусобақанинг биринчи ва иккинчи совриндори бўлди. Шу орада жами 73 партия ўйнаб 52,5 очко олди, фақат бир марта мағлуб бўлди, холос. Бундан ташқари Анатолий Карпов 1973 йилнинг энг яхши 10 та спортчилари рўйхатидан ўрин олган. Ўйлаб кўринг-а, жаҳон миқёсида энг юксак чўққиларни забт этган спортчиларимиз озмунчами, ахир! Буни ғолиблар ғолиби бўлиш, қолаверса, шахмат анчагина салмоқли ўрин тутишини таъкидлаш деса арзийди.

Замонамизнинг шахмат бобида энг ёрқин намояндаларидан яна бири Борис Спасскийдир. У ҳам жаҳон чемпиони бўлмасиданоқ энг яхши совет спортчилари сафидан жой олган, 1969-1970 йилларда икки марта «Оскар» мукофотига лойиқ топилган эди.

Совет шахмат мактабининг ана шундай икки забардаст вакили кеча ўзаро узоқ муддатли «жанг»га кирдилар. Қизиқ, ленинградликлар шу ерда туғилиб ўсган Борис Спасскийга ён босишармикан ёки бу ерда ҳаммаси бўлиб уч йилгина истиқомат қилаётган, аммо шу қисқа вақт ичида тенги йўқ парвозлари билан кўнгилга яқин бўлиб қолган Анатолий Карповгами? Бу мойиллик сартарозига боғлиқ бўлса ажаб эмас. Бирининг тажрибаси-ю билими, иккинчисининг эса айни кучга тўлган пайти эканлиги имкониятларини мувозанатга келтириб турса керак.

Тож талабгорларининг яна бир ярим финал матчи 12 апрелда Одессада бошланади. Тигран Петросян билан Виктор Корчной олишувларини мухлислар кўп кузатишган. Уларнинг ўртача ёши — 44. Бир вақтлар Спасский ҳам Корчнойнинг бир йўла ўйин сеансларида қатнашган, Карпов эса уларнинг ҳаммасини илк устозларим деб билади. Петросян билан Корчной дастлаб 30 йилча муқаддам ўсмирларнинг мамлакат чемпионатида ўзаро баҳслашганлардан. Ўртача ёши 30 га тенг Спасский билан Карпов атиги 5 марта беллашиб кўрган бўлсалар, одессадагилар қарийб 50 бор бир-бирига «қилич яланғочлаб, қалқон тутган» гроссмейстерлардир. Имкониятларнинг умумий салмоғи бу ерда ҳам баравар кўринади.

Бу галги шартлар ўзгачароқ. Ярим финалларда ким олдин тўрт ўйинни ютса, ўша ғолиб саналади. Лекин учрашувларнинг умумий сони 20 тадан ошмайди. Дуранглар ҳисобга олинмайди. Борди-ю, шу 20 ўйинда томонларнинг бири ҳеч бўлмаса бир очко ўзиб кетмаса, чунончи ҳисоб 3:2 ёки 2:1 ва ҳоказо бўлмай, 3:3, 2:2 бўлиб қолса, ғолиб қуръа ташлаш йўли билан аниқланади.

М. МУҲИДДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» шарҳловчиси.

ШОКИР БОБОНИНГ ТЎЙИ

ҒАРМ. Тожикистон ССР. Чашмаиқўзи қишлоғига почтальон тез-тез келиб туради. У тепалик ён бағрида жойлашган уйга кўплаб хат-хабар, табрик телеграммалари келтиради. Буларнинг ҳаммаси Шокир бобога аталган. Яқинда М. Горький номли совхоз ишчилари табаррук отахон Шокир бобо Ражабовнинг 100 ёшга тўлган кунини нишонладилар.

Бобонинг 50 дан ортиқ невара, эвара, чевараси бор. Улар республиканинг турли районларида яшайдилар ва ишлайдилар. Улар орасида ўқитувчилар, агрономлар, зоотехниклар, врачлар, шофёрлар ва механизаторлар бор. Бобонинг невараси Давлат Усмонов мазкур совхозда бош агроном бўлиб ишлайди. Аъло исмли невараси шофер. Учинчи невараси Нигина тамакикорлик бригадасида, чевараси Моҳина мактабда ишлашади.

Шокир бобо Ражабов парвариш қилиб етиштирган боғ ҳамқишлоқларига қувонч бағишламоқда. Кекса соҳибкорни ҳозир ҳам совхоз миришкорлари ҳузурида тез-тез учратиш мумкин.

Совхозда узоқ умр кўрган қариялар кўп. Улар давлат пенсиясини олиб, иззат-ҳурматда кексалик гаштини сурмоқдалар. Совхозда Шокир бобонинг тенгқурларидан 102 баҳорни кўрган Рофе Афуров, юз ёшли Зарифмо Муллаева ва Алимфо Ҳасановалар бор.

Ҳар тўғрида

«ВЕТЕРАН»НИНГ ОВОЗИ

СОФИЯ. Ҳозирги замон музика шинавандаларини ҳайратда қолдириш қийин. Уларнинг ихтиёрида магнитофон, проигриватель, транзисторли радио приёмниклар бор. Шунга қарамай, Болгариянинг Габрово шаҳридаги «Этира» боғ музейида ҳар куни «ветеран»ни тинглагани неча юзлаб кишилар йиғиладн. Ветеран — граммофон бўлиб мутахассисларнинг фикрича XIX асрнинг бошларида ясалган. Габроволи савдогар Тонко Рашеев шу техника ғаройиботи»ни бундан 150 йилча аввал Венадан келтирган. Граммофоннинг оригинал овоз чиқарувчи механизми ёғоч қутига ўрнаштирилган. Энг қизиғи шуки, диаметри 40 сантиметрли 24 та пластинкаси ханузгача сақланган.

ШВЕЦИЯДАН... ТРОПИК ҲАЙВОНЛАР

СТОКГОЛЬМ. Кейинги йилларда Швеция арслон, йўлбарс, фил ва бошқа тропик ҳайвонларни четга сотмоқда.

Кулморден ҳайвонот боғи ҳар йили яйдоқ жойларда ўсган 20-25 та Бенгалия йўлбарси сотмоқда. Борос ҳайвонот боғида етиштирилган ўндан ошиқ шербачча тез орада бошқа мамлакатларга сотиб юборилади. Маҳаллий газеталарнинг ёзишича, Англиянинг Лонглит ҳайвонот боғида (Лондон яқинида) Швецияда туғилган 14 арслон яшамоқда.

Шимолий Европа мамлакати шароитларида ўсиб етишган тропик ҳайвонларнинг бозори чаққон. Чунки, улар бошқа мамлакатларнинг иқлимига яхши кўникиб кетади. Бир газета ҳазиллашиб «арслон, йўлбарс, фил ва бошқа тропик ҳайвонлари савдо-сотиғининг ўсиб бораётганлиги Швециянинг савдо балансини яхшилашга ёрдам бермоқда», — деб ёзди.

ФАМАГУСТАДА «АПЕЛЬСИН ФЕСТИВАЛИ»

НИКОЗИЯ. Кипрдаги кўпдан-кўп халқ сайиллари ва анъаналари орасида «Апельсин фестивали» олдинги ўринлардан бирини эгаллайди.

Фестиваль қадимдан Кипрнинг шарқий соҳилидаги катта порт шаҳри — Фамагустада ўтказилиб келади. Яқин ўтмишда цитрус мевазорларининг катта қисми Фамагуста чеккаларида жойлашган эди. Ҳозирги вақтда эса, оролнинг Шимоли-ғарбий соҳилида жойлашган янада серсув Морфу райони апельсин, мандарин ва лимон етиштириш жиҳатидан биринчи ўринни эгаллайди. Шундай бўлсада фестиваль ўтказиш ҳуқуқи ҳамон Фамагуста ихтиёрида қолмоқда. Бунинг биринчи сабаби анъана бўлса, иккинчидан у катта порт бўлиб, экспортга аталган цитрус меваларининг асосий қисми шу ердан ўтади. Фестиваль кунларида шаҳар тамомила ўзгариб кетади. Ҳиёбонлар, кўчалар, уйлар байрамона безатилади. Шаҳарни безаш учун апельсин асосий материал қилиб олинади. Апельсинлар ранг-баранг гул қилиб терилади, шаҳарнинг марказий кўчаларида апельсин шодалари, маржонлари осиб қўйилади, «Апельсин маликаси» тушиб борадиган карета ҳам апельсин билан безатилади. Фестиваль ёпилиш арафасида шу малика сайланади, фестиваль ёпиладиган кун эса У Фамагуста кўчалари бўйлаб ўтувчи карновал маросимига бошчилик қилади. Фестиваль чоғида шаҳарда халқ сайллари бўлиб ўтади, кўчаларда қурилган кўпдан-кўп саҳналарда энг яхши созандалар, рақс коллективлари концерт берадилар. Апельсин фестивали катта аҳамиятга эга бўлган анъанадир. Цитрус меваларининг мамлакат экономикасида эгаллаган ўрни шу фестивалда акс эттирилади.

А. БОГОМАЗ.

ХРОНИКА

Уртоқ Ғози Собирович **Собиров** бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми уни Ўзбекистон ССР монтаж ва махсус қурилиш ишлари министри лавозимидан озод қилди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00— МОСКВА. 12.05 — Гимнастика. 12.20 — Янгиликлар. 12.30 — Телеочерк. 13.00 — Концерт. 13.30— **Биринчи муҳаббат** (бадиий фильм). 14.00—Фан ишлаб чиқаришга. 14.20 — **Золушка** (балет). 16.35 — Мамлакатимиз бўйлаб. 17.05 — Шахмат мактаби. 17.35 — ТОШКЕНТ. 17.45—Мультфильм. 17.55— «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.25—«Узбекхиммаш» заводининг муқобил плани—амалда. 18.55 — Миллионлар ленинча университети (Москва). 19.25 — «Ахборот». 20.10 — Ташаббус кенг қулоч ёйсин. 20.40—Концерт. 21.30 — «Вақт». 22.00 — ТОШКЕНТ. Ота-оналар университети. 22.40— **Энг биринчилар** (бадиий фильм). ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.35 —МОСКВА. 18.55—ТОШКЕНТ. Телефильм. 19.25—МОСКВА. 19.45 Совет Иттифоқи—чет эллик дўстлар нигоҳида. 20.00 — Телеспектакль. 21.30 — «Здоровье». 22.00 —СССРда Польша маданияти кунларининг ёпилиши. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00—Тошкент янгиликлари. 19.15 — Ҳужжатли фильмлар экрани. 20.05 — Концерт. 20.30 — **Гувоҳ** (телеспектакль).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11/IV да **Аида**, 12/IV да **Флория Тоска.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 11/IV да **Абу Райхон Беруний**, 12/IV да **Комиссия.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 11/IV да **Фарғона тонг отгунча**, 12/IV да **Олифта.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/IV да **Мудҳиш вазият**, 12/IV да **Ташвишланманг, онажон!**

«Узбекконцерт»
СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
12, 13 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 8 да
ЛИВАН «КАРАКАЛЛИ» РАҚС АНСАМБЛИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ
Билетлар кундуз соат 2 дан бошлаб ҳар куни сотилади.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
12 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА
СССР биринчилиги учун олий лиганинг «ЗЕНИТ» (Ленинград) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) КОМАНДАЛАРИ УРТАСИДА
ФУТБОЛ
Билетлар сотилмоқда.

Узбекистон ССР Геология министрлигининг ЎРТА ОСИЁ ГЕОЛОГИЯ ВА МИНЕРАЛ ХОМ АШЁ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ (САИГИМС) вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
бўлим мудири — илмий-техника ахбороти;
сектор мудири — регионал геология ва петрография;
бўлимлар катта илмий ходимлари — геология-разведка ишлари методикаси (2), петрология, минералогия ва геохимия (2);
бўлимлар кичик илмий ходимлари — фойдали қазилмалар геологияси (3), петрология ва минералогия (5), фойдали қазилмаларни бойитиш (2), геология-разведка ишлари экономикаси (3), разведка қилиш техникаси (2)), илмий-техника ахбороти, геология-разведка ишлари методикаси.
Конкурсда фан доктори ёки кандидати илмий даражаси бўлган кишилар, шунингдек бой ишлаб чиқариш тажрибаси, илмий асарлари ва ихтиролари бўлган юқори малакали мутахассислар иштирок этиши мумкин.
КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.
Ҳужжатлар қуйидаги адрес бўйича юборилсин: Тошкент шаҳар, ГСП, Т. Шевченко кўчаси, 15-уй, илмий секретарга.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ТОШКЕНТ ВАКЦИНА ВА СИВОРОТКА ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ вирус-риккетсиоз лабораторияси кичик илмий ходими вакант вазифасига
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Конкурс муддати — 20 апрелгача.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Кафанов кўчаси, 93-уй.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МАТЛУБОТ ЖАМИЯТИНИНГ КООПЕРАТИВ ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1974—1975 ўқув йилига
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
Билим юрти IV разрядли ошпаз-кулинарлар, IV разрядли официантлар, саноат ва озиқ-овқат магазинлари учун сотувчилар, озиқ-овқат магазинлари учун контролёр-кассирлар, заготовителларни тайёрлайди.
ЎҚИШ МУДДАТИ: поварлар ва официантлар тайёрловчи бўлимда — 2 йил; сотувчилар, контролёр-кассирлар ва заготовителлар тайёрловчи бўлимда — 1 йил;
БИЛИМ ЮРТИГА ЎҚУВЧИЛАР ИМТИҲОНСИЗ, СУҲБАТ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Бир йиллик ўқишга 8-10 синф ҳажмида маълумоти бўлган ёши 17 дан кам бўлмаган йигит ва қизлар, икки йиллик ўқишга — ёши 16 дан кам бўлмаган йигит ва қизлар қабул қилинади.
АРИЗА ВА ҲУЖЖАТЛАР 15 АВГУСТГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Мандат комиссияси 24-25 августда ишлайди.
МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.
Билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш зарур: директор номига ёзилган ва танланган мутахассислик кўрсатилган ариза, 8 йиллик мактабни тугатганлик тўғрисида гувоҳнома ёки аттестат, 286-форма бўйича медицина справкаси, 4 дона фотосурат (3х4 см), меҳнат стажига эга бўлганлар меҳнат дафтарчаси, райпотребсоюз ёки районнинг йўлланма хати, турар жойидан справка.
Туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ёки паспорт ва ҳарбий билет шахсан кўрсатилади.
Ўқишга қабул қилинганлар умумий асосларда стипендия билан таъминланадилар.
Билим юртидаги ўқиш муддати узлуксиз иш стажига қўшилади.
Мурожаат учун адрес: 700056, Тошкент шаҳар, Циолковский кўчаси, 325-уй.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг ТОШКЕНТ ВРАЧЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
кафедра мудири — 1-акушерлик ва гинекология (медицина фанлари доктори, профессор, доцент);
кафедра доцентлари — рентгенология ва медицина радиологияси, эпидемиология, болалар невропатологияси;
кафедра ассистентлари — рентгенология ва медицина радиологияси, фтизиатрия, врачлик — меҳнат экспертизаси (хирургия), болалар инфекциялари (0,5).
КОНКУРС МУДДАТИ — ЭЪЛОН ЧИҚҚАН КУНДАН БОШЛАБ БИР ОЙ.
Мурожаат учун адрес: 700007, Тошкент шаҳар, Генерал Петров кўчаси, 51-уй.

●

ЎЗБЕКИСТОН ТРАВМАТОЛОГИЯ ВА ОРТОПЕДИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
Соҳалар бўйича кундузги аспирантурага — травмотология ва ортопедия, биохимия (ўқиш Москва шаҳридаги Марказий Травмотология ва ортопедия институтида ўтказилади).
Клиник ординатурага — травмотология ва ортопедия бўйича (2 ўрин).
Ҳужжатлар — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой ичида қабул қилинади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Каблуков кўчаси, 5-уй.

●

ЎЗБЕКИСТОН СИЛ КАСАЛЛИКЛАРИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
қуйидаги мутахассислик бўйича СССР СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ МИНИСТРЛИГИНИНГ БУТУНИТТИФОҚ КЛИНИК ВА ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ХИРУРГИЯ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИДА ЎҚИШ УЧУН
КУНДУЗГИ АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ
терапевт-пневмонолог, рентгенолог.
Шунингдек институтнинг клиник ординатурасига фтизиатрия мутахассислиги бўйича (2 ўрин) қабул эълон қилади.
Ҳужжатлар майгача қабул қилинади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент, ГСП, Мажлисий кўчаси, 1-уй.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Р. 01387. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. А. — 85.